

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 38

V Celovcu, dne 23. septembra 1954

Cena 1 šilling

Za marijanski kongres

Marijanski kongres je v zgodovini Koroške nekaj tako pomembnega, da ne more nihče iti mimo njega. Kongres hoče „congregare“ — zbrati vse ljudi dobre volje, da skupno manifestirajo svojo vero v kraljestvo Kristusovo, kraljestvo milosti, ljubezni, pravice in miru.

Življenje samo zahteva od nas neprestane odločitve: za Boga ali proti Bogu, za kraljestvo luči ali teme, za kraljestvo svobode in dostojanstva človeka ali za kraljestvo suženjstva in nevednega ponižanja. To odločitev je najgloblje nakazal sv. Avgustin, katerega 1600-letnico smrti so letos slovesno praznovali po svetu.

Poleg te vedno se ponavljajoče odločitve nam je čas moderne tehnike prinesel še neko odločitev: Razvoj atomske znanosti je v zadnjih 10 letih tako napredoval, da je že to, kar nestrokovnjaki vemo, nekaj strahotnega. Kaj naj pričakujemo od najnovejših bomb, ki imajo več tisočkrat hujši učinek od prve atomske bombe? In kaj še bodočnost iznajde? Nekaj atomskih bomb bo za dostovalo, da bo uničen svet in zamorjene vse življenjske sile v človeku, živalih in rastlinstvu. Kam naj gremo, kam naj se skrijemo, kje smo varni? Kje je meja, kamor ne seže bliskovita moč novoodkritih naravnih sil?

Te naravne sile nam je Bog dal, da so nam v pomoč, človek pa jih uporablja v prokletstvo. Kaj pomeni v bodoči vojni moč življenja: življenje, ki se ga veselimo, v katerem upam in ljubim, kjer imam svojo drago družino — če življenje milijonov ljudi ne pomeni nič! Živimo v strahu za sebe, za svoje imetje, za bodočnost.

V tem brezupnem času, ko nikjer ne vidimo zarje boljših časov, ko vladar tega sveta, moč teme, dobiva vedno večjo moč in stega pošastne roke preko vse zemlje, se spominimo odrešujoče besede: „Ne skrbite... Išcite najprej božjega kraljestva!“ In besede dobre, skrbne Matere, pa obenem mogočne Zmagovalke nad satanom: „Le jaz vam morem pomagati.“ Marija je naše upanje.

Za koroške razmere ima kongres še poseben pomen: združiti naj vse vernike krške škofije pri skupni Materi, kjer naj vladata ljubezen in pravica. Sovražstvo in iz tega izvirajoča krivica sta zakon satanov. Vseeno: ali sovražim zaradi vere, zaradi narodnosti ali jezika — sovražstvo nima mesta v kraljestvu Kristusovem —, Marijo častijo vsi narodi, vsak ji v svojem jeziku prepeva in se z njo pogovarja v molitvi. Ona se prikazuje v raznih deželah in v raznih jezikih in dialektih govori z ljudmi. Tudi na kongresu v Celovcu jo bomo počastili in ji prepevali obe narodnosti v domačem jeziku, saj smo pri Materi vsi enakopravni. Udeležba na kongresu bodi v Marijinem duhu: v medsebojni ljubezni in spoštovanju medsebojnih pravic živimo res v pravi, božji demokraciji.

Slovenec bo Marijanski kongres gotovo poseben ljub in domač. Saj je Marija tako globoko zakoreninjena v našem narodu, saj je vsa naša zemlja polna dokazov vdanosti Mariji, posejana z Marijinimi cerkvami in znamenji, saj imamo toliko prelepih Marijinih pesmi, ljudskih pobožnosti in navad. Vedno smo se oklepali Marije, zlasti ob turških vpadih in kolikokrat v zgodovini smo čutili njeno čudovito pomoč. Slovenci smo odklonili protestantizem, ker nam je hotel vzeti Marijo. Kot majhni, slabotni smo se tembolj zavedali, da potrebujemo skrbno Mater, da se le pri Njej počutimo varne. To našo tisočletno, tradicionalno ljubezen do Marije bomo na kongresu na novo izpričali, poživili in bodočnost zaupali Njemu varstvu — prepričanju, da bi se vsak, kdor bi se notranje ali zunanje postavil zo-

Adenauer je za hitro ureditev

Priprave za londonsko konferenco

Med Bonnom in glavnimi mesti Zapada je v zadnjih dneh posebno živahno izmenjavanje mnenj glede priprav za konferenco devetih držav v Londonu.

Kot izjavljajo v Bonnu, odklanja zvezna vlada vojaške obveznosti v slučaju, da ne bi imela pravice o enakopravnem soodločanju: če bo že dala vojaštvo na razpolago, mora imeti tudi pravico o svoji vojski odločati.

Kot podlago za razpravljanja o enakopravnosti Nemčije, ki naj bi se poleg posvetovanj glede obrambe vršila prihodnji teden med zvezno republiko in tremi zapadnimi silami na londonski konferenci devetih držav, je kancler Adenauer zahteval skorajšnjo izjavo treh zapadnih velesil. Ta izjava naj bi ukinila zasedbeno stanje v zapadni Nemčiji in dala zapadnonemški državi samostojnost.

V slučaju, da bi Zapad privolil to izjavo, bi bil kancler Adenauer pripravljen obvezati se, da prostovoljno odstopi nekatere pravice zapadnim velesilam in sicer:

Smeli bi nastaniti svoje oborožene sile tudi v bodoče na nemškem ozemlju na podlagi točno določene odškodnine;

ohranili bi še nadalje odgovornost in zra-

čne pravice nad zahodnim Berlinom in

obdržali bi (po dogovoru štirih velesil) odgovornost glede vprašanja o združitvi Nemčije.

V Londonu razlagajo kanclerjevo zahtevo po skorajšnji izjavi treh velesil, da računa na dolga pogajanja za podelitev popolne samostojnosti in pravico oborožitve, na drugi strani pa hoče pokazati ljudstvu iz notranjepolitičnih razlogov končno le uspeh njegove politike ozkega sodelovanja z Zapadom.

Republikanski senator zagovarja nevtralizacijo Nemčije

Ameriški republikanski senator Flanders je izjavil, da daje polom Evropske obrambne skupnosti Združenim državam Amerike priložnost, da spremenijo svojo dosedanje politično smer. Združitve Nemčije je potrebna, da bi tako ustregli resnim željam nemškega naroda. Nemčija pa mora ostati nevtralna in neoborožena in bi za to morale jamčiti tri zapadne velesile in Sovjetska zveza. Združena Nemčija naj bi imela pravico in možnost trgovati z vsemi državami Vzhoda in Zapada. Vojnega materiala pa bi Nemčija ne smela dobavljati.

Združena Evropa

Po svojem povratku iz Evrope je senator Aleksander Wiley, predsednik zunanjepolitičnega odbora v ameriškem senatu, izrazil svoje prepričanje, da je enotnost Evrope možno vzpostaviti.

Senator je prispel v Washington z letalom iz Evrope, kjer se je mudil skoraj mesec dni. Udeležil se je bil zborovanja mednarodne parlamentarne zveze na Dunaju in vodil razgovore z zveznim kanclerjem Adenauerjem, ministrskim predsednikom Churchillom in francoskim ministrskim predsednikom Mendes-Franceom.

Enotnost Evrope zavisi od tega, je ugotovil Wiley, kako bosta uredila Adenauer in Mendes-France svoja različna mnenja.

Podlago za novo ureditev bosta ustvarila zunanja ministra Dulles in Eden.

Po svojih razgovorih z vodilnimi evropskimi državniki je prepričan, je Wiley poudaril, da bo kljub bojaznim Francije pred ponovno nemško oborožitvijo le prišlo do rešitve, ker dogodki nujno silijo k temu. Wiley je posebno poudaril, da gre predvsem za evropsko vprašanje in morajo pri njegovem reševanju imeti glavno besedo predvsem evropski državniki.

Zadnja atomska eksplozija v Sovjetski zvezi nazorno kaže, kako važno je za evropske dežele, da se združijo v skupno obrambo. „Sovjeti spoštujejo samo moč,“ je dejal senator, „in združena Evropa bi tako moč predstavljala.“

Tito je govoril o težavah

Na velikem partizanskem zborovanju na Ostrožnem na Štajerskem je maršal Tito imel dolg govor. Govoril je o notranjepolitičnih vprašanjih, o gospodarskem položaju v državi, o jugoslovanskem stališču do združene Evrope in o svoji zunanji politiki.

Odplačila tujim državam so letos najtežja bremena, je dejal Tito. Odplačevati morajo v dolarjih, v tuji valuti, ker druge države nočejo dinarjev. Letos znaša odplačilo dolgov 25 milijard 600.000.000 dinarjev; samo Velika Britanija mora dobiti 5 milijard. Jugoslovanski izvoz še zdaleč ni dosegel tiste stopnje, da bi lahko kril zunanje obveznosti. To bo trajalo še dve ali tri leta. Letos je največji pritisk.

per to tisočletno tradicijo, izločil iz narodnega občestva, ki ga z nami vred tvorijo vse pretekle generacije.

Le v Kristusovem kraljestvu pod Marijinim varstvom je zagotovljena naša narodna in verska bodočnost.

Sprememba v italijanski vladi

kav in osebnih sumničenj.

Ministrski predsednik Mario Scelba je vzel Piccionijev odstop z obotavljanjem na znanje, potem pa je še isti večer imenoval dosedanjega vzgojnega ministra Martina na Piccionijevo mesto. Kot je slišati, bo Piccioni, ki je po poklicu pravnik, sam prevzel branilstvo svojega sina. Razen tega bi rad levim radikalcem, ki z vsemi sredstvi poskušajo zadevo izkoristiti v politične namene, prekrizal njihove načrte. — Novi zunanji minister je znanstvenik velikega slovesa. Star je 54 let in je član liberalne stranke.

K R A T K E V E S T I

V Vietnamu je odstopilo devet ministrov v vladi, ki šteje petnajst članov. Vladni predsednik Ngo Din Diem še ni sprejel njihove ostavke. Vladno krizo je najbrž povzročil sam vladar Bao Dai, ki želi drugega predsednika.

V Pekingu je prvi kitajski narodni kongres po petdnevnem zasedanju sprejel novo državno ustavo. Kongresa se udeležuje 1226 delegatov.

Indijska vlada je povabila maršala Tita na obisk indijske republike. Podobno povabilo je Tito prejel tudi od predsednika burmanske republike. Kdaj bo odšel na pot, še niso objavili.

Iz Vatikana sporočajo, da je madžarski škof v Estergomu, Zoltan Mezleny, v starosti 62 let umrl. Škofa so madžarski komunisti še junija 1950 zaprli in ga niso več izpustili na svobodo, da je umrl v ječi.

Angleški feldmaršal Montgomery se mudi na obisku v Jugoslaviji. Z letalom je prispel v Zagreb, kjer se je srečal s predsednikom republike maršalom Titom.

Jugoslovanska trgovinska delegacija, ki potuje po Južni Ameriki, je bila že v več mestih deležna protestnih demonstracij, ki so jih priredili južnoameriški katoličani. Vodja delegacije je Jakov Blažević, nekdanji glavni tožilec v procesu proti kardinalu Stepincu.

V Rimu je bil ravnatelj neke državne tiskarne odstavljen, ker je komunističnemu glasilu „Unità“ dajal posebne popuste, ki so prihranili komunistični stranki okrog 50 milijonov lir na leto.

Predsednik ameriške komisije za atomsko silo Strauss je izjavil, da so ZDA na področju atomskega orožja daleč pred Sovjetsko zvezo. ZDA bi mogle izdelovati vodikove bombe v poljubnem številu, pridobivanje urana se je tako povečalo, da tega ni bilo pričakovati.

Grški kralj Pavel in kraljica Friderika sta prispela v Salzburg. Od tam bosta potovala naprej v Gmunden, kjer nameravata v gradu Grünau prebiti nekaj dni.

Na Japonskem so s kontrolnimi aparati ugotovili, da je prišlo pred kratkim do podobnih zračnih sprememb kot ob priliki eksplozij ob poizkusih z atomskimi bombami. Ker niso bili taki poizkusi javljeni od drugod, domnevajo, da so se zadnje eksplozije vršile v Sovjetski zvezi.

Najvišje ležeče letališče na svetu je v Severnem Kašmiru v Indiji in sicer 3.505 m visoko. Zvezo z njim ima indijska letalska družba „Indian Airlines“. Za pot, ki je doslej trajala po napornih poteh preko visokih planin 10 dni, rabi letalo le 10 minut.

Italijanska ekspedicija na Himalajo, ki je dosegla vrh K 2, drugo najvišjo goro na svetu, se je vrnila domov. Kdo od članov ekspedicije je vrh osvojil, niso hoteli povedati, ker naj velja osvojitve kot skupni uspeh članov ekspedicije.

V severni Italiji so ugotovili več slučajev tifusa. Zdravstvene oblasti so odredile obvezno cepljenje proti tifusu v ogroženih krajih.

Na Štajerskem je v kraju Puchfeld v nedeljo udarila strela in zažgala gospodarsko poslopje ter napravila preko 300.000 šilingov škode. Zadel je tudi štirinajstletnega gospodarjevega sina tako, da mu tudi z umetnim dihanjem niso mogli več pomagati.

V Londonu so prebrisani tatovi ukradli iz bančnega avta dva zaboja z zlatimi palicami v vrednosti preko 3 milj. šilingov kar sredi ceste. Zaboja so naložili na avto za prevažanje pohištva, prej pa so zastavili cesto, da je bila za promet zaprta in so imeli lažje delo.

V preteklem tednu je bilo v Avstriji spet 1128 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 841 ranjenih in 15 mrtvih žrtev. Na Koroškem je bilo 129 nesreč in 111 ranjenih.

Politični teden

Po svetu . . .

Evropska obrambna pogodba je dokončno pokopana, ostala pa je njena temeljna zamisel: boljše in zaupljivejše sožitje zapadnoevropskih narodov in držav, vključno z Zapadno Nemčijo.

Mnogo se je od časa, ko so iz nujnosti zaradi napadalnosti iz Vzhoda, začeli na Zapadu na hitro roko organizirati vojaško skupnost, ki bi vsaj za določen čas mogla braniti zapadno Evropo, dokler ne bi prišla učinkovita pomoč od onkraj oceana. — Takrat se ni bilo bojov na Koreji, v Indokini in drugih vojaško-političnih dogodkov, ki so dokazali, da je mir pravzaprav povsod na svetu v nevarnosti, obenem pa so tudi pokazali, da je nameravana Evropska pogodba bila le preveč lokalnega pomena, da je pravzaprav pomenila več ali manj samo vojaško zvezo med Francijo in Nemčijo ob botrovanju Amerike in Anglije.

Da je tudi ameriška politika uvidela nezadostnost take zveze za obrambo evropske celine, je dokaz Atlantski pakt, katerega dopolnilo je enostranska vojaška pogodba med Ameriko in Španijo ter nedavno sklenjena Balkanska vojaška zveza. Amerikanci pa so na Filipinih skovali še Južno-azijsko zvezo.

Vsa ameriška prizadevanja imajo torej svetovni značaj in kažejo, da so bili Amerikanci povsem pripravljeni na padec Evropske obrambne zveze v dosednji obliki. **Edenovo bliskovito potovanje je prineslo uspehe**

Zadnji njegov obisk je veljal Parizu. Istočasno je ameriški zunanji minister obiskal London in Bonn.

S padcem Evropske obrambne pogodbe se je evropske javnosti polastila precejšnja živčnost, katero pa so v prvi vrsti povzročili časopisi deloma z lastnimi črnogledimi komentarji, deloma z objavljanjem manj premišljenih izjav mnogih ameriških poslancev, senatorjev ali bivših ministrov.

Medtem pa sta oba najodgovornejša diplomata Amerike in Velike Britanije šla na hitro pot, čimprej najti nov, najhitrejši način, kako pripeljati Nemčijo v zapadni tabor.

Angleška vlada je že razposlala vabila na konferenco devetih držav, ki bo 28. septembra v Londonu

To je gotovo uspeh angleškega posredovanja, saj smo še nedavno morali poročati, da je v Parizu vladalo močno nasprotovanje taki konferenci. Eden je torej dobil pristanek francoske vlade in če je konferenca že sklicana, je vsaj delen uspeh že vnaprej zajamčen.

Mendes-France se zavzema za oborožitev in samostojnost Nemčije

Preteklo soboto je ob priliki neke slavnosti izjavil, da je nadvse potrebno, da se Nemčija in Francija dokončno sporazume. Tak sporazum naj ne bo zgolj v okviru „štirih oči“ temveč na širši podlagi. S tem je mislil na sporazum v okviru zveze, v kateri naj bi bilo čim več evropskih držav, kjer bi se Francozi počutili res varne.

Nadalje je zatrdil, da je francosko-nemški sporazum predpogoj za politično ravnotežje v Evropi in za gospodarski ter socialni razvoj naše celine.

Iz teh izjav je povzeti, da namerava Francija sodelovati pri reševanju nemškega vprašanja v okviru držav zapadnega sveta in vsaj zaenkrat ne namerava siliti, naj bi se celotno nemško vprašanje rešilo na konferenci štirih — Amerika, Vel. Britanija, Francija in Sovjetska zveza — v Berlinu. Slednja je to konferenco predlagala zapadnim silam, te pa so jo **odklonile**, dokler Sovjeti ne pristanejo na njihove predpogoje: **svobodne volitve pod mednarodnim nadzorstvom v vsej Nemčiji in umik zasedbenih čet iz Avstrije in Nemčije.**

V teh dveh točkah leži glavna zapreka, da ni že prišlo do obnove razgovorov o mirovni pogodbi z Avstrijo. Sovjeti so pripravljani na sklenitev take pogodbe, po kateri bi Avstrija dobila popolno upravno in politično suverenost, toda v pogledu vojaške zasedbe in lastne oborožene sile naj bi prevzela gotove obveznosti oziroma: sovjetska vlada bi si pridržala gotove zasedbene pravice, ker bajé obstojajo v Avstriji gibanja, ki strme za ponovno priključitvijo k Nemčiji.

Evropski svet zaseda

Ta evropski svet je nekakšen politični parlament, toda brez „zakonodajne“ moči, ostal je žal le prizorišče debat in kvečjemu

nekak barometer političnih struj zapadne Evrope. Tudi tokrat vodijo debate v glavnem o tem, ali naj zapadne evropske države vodijo politiko koeksistence — miru s komunističnim Vzhodom, ker da ta ni več tako napadalen, — ali pa naj se organizirajo v močne obrambne bloke.

Tudi Mendes-France je napovedal svoj prihod v Strassbourg, kjer zaseda „evropski parlament“. Nekatera poročila pravijo, da pride tudi kancler Adenauer.

. . . in pri nas v Avstriji

Politično ozračje v Avstriji je trenutno v senci predstojećih volitev (v treh deželah deželno-zborske, na drugi strani pa volitve za delavsko zbornico). To dejstvo je igralo veliko vlogo tudi na

zveznem občnem zboru OeVP

pretekli teden. Državni tajnik Graf je govoril o potrebi, da mora OeVP razširiti svoj okvir. S svojimi tremi zvezami (gospodarsko, kmečko in delavsko) bi naj stranka zastopala ene in druge, še posebno pa delavce. To zadnje je posebej naglasil, češ da je treba postaviti stvarne programe in pomagati potrebnim, kajti ljudje danes niso več za načrte „na večne čase“ temveč hočejo praktičnih možnosti življenja za vsak dan. Vse tri zveze naj veže v skupino svetovno-nazorna povezanost OeVP.

Volilce dr. Breitnerja,

ki je dobil ob priliki predsedniških volitev leta 1951 večino glasov iz tabora VdU, je g. Graf posebno pozival, naj podprejo OeVP. Svaril jih je pred možnostjo koalicije VdU-ja s SPOe.

Zvezni kancler pa je ob priliki svojega govora na občnem zboru povedal zanimive stvari

o državnih pogodbah.

Sovjetska zveza je odklonila pogajanja o olajšavah, češ da se hoče pogajati za državno pogodbo. Kancler je to pozdravil, če je v teh besedah le količjak dobre volje. Rekel je celo, da so v Berlinu na žalost zadnji dan šele načeli ponovno avstrijsko vprašanje in da bi bilo morda le prišlo do zblizanja, če bi na konferenci našli še časa, da bi se bavili s vprašanjem avstrijske pogodbe. Tega do zdaj pri nas še nihče ni uradno rekel in noben list — razen komunističnih — ni zapisal. To dejstvo zopet potrjuje, da

Zakaj dvojna mera?

Južna Tirolska in Koroška naj imata enake pravice

Pred kratkim so se vršili v Boznu na Južnem Tirolskem razgovori med rimskim državnim tajnikom Scalfarom in delegacijo „Južnotirolske ljudske stranke“. Njeni zastopniki so predložili v Rimu še spomlad podrobno izdelano spomenico o italijanski politiki na Južnem Tirolskem, katere mora biti v skladu z mednarodnimi principi ter načeli, ki odgovarjajo določilom Združenih narodov, Atlantske karte in Pariške pogodbe.

Sedaj je končno vendar prišlo do zaželenih razgovorov med južnimi Tirolci in italijansko vlado. Vendar vse kaže, da razgovori niso prinesli tega, česar je od njih nemška narodna manjšina v Italiji pričakovala. Državni podtajnik je poročal po svoji vrnitvi v Rim o teh razgovorih krščanskim demokratom. V njegovem govoru ni bilo zaslediti stvarnega poročila o strelitvi v Rimu. Uporabljal je le znane fraze, s katerimi je hotel zakriti dejansko raznorovalno politiko nasproti južnim Tirolcem. Nekaj določnega je vedel Scalfaro povedati samo za Italijane, živeče v severni Italiji. Poročal je, da bodo zanje zidali na južnem Tirolskem stanovanja, kajti Italijani so v teh predelih brez zemlje in hiš. „Prvi veter“ bi jih mogel odnesti; zato je ministrski svet v Rimu sklenil, da bodo razne organizacije pooblašene na Južnem Tirolskem zidati stanovanja za priseljene Italijane.

Nas koroške Slovence ta poročila ne presenečajo, saj italijanska vlada podobno ravna z našimi brati na Goriškem in Tržaškem. Na eni strani sveto obljublja enakopravnost, na drugi strani pa jo krši, kjer koli le more.

Avstrijski časopis „Salzburger Nachrichten“ je v zadnjih dneh spet poročal o položaju na Južnem Tirolskem. Z naslovi kot n. pr. „Južnotirolska avtonomija je samo na papirju“ je opozarjal javnost na še nerešeno narodnostno vprašanje v nekdanji Avstriji pripadajoči deželi.

je inž. Raab le v veliki meri „realen“ politik in mu ne gre le za principe.

VdU se boji

razcepitve za predstoječe volitve. Posebno njegov bivši pristaš Stüber mu dela preglavice. Na Dunaju bi s cepitvijo VdU lahko mnogo izgubil. Zato se trudijo, da bi Stüber kandidiral na skupni listi s VdU-jem na prvem mestu, njegova stranka pa bi potem nikjer v Avstriji ne smela kandidirati samostojno. Sodijo, da se bodo na tej podlagi navsezadnje zedinili.

V Solnogradu

pa sta se VdU in SPOe dogovorili, da bosta sicer kot samostojni stranki po volitvah šli v koalicijo. OeVP je zaradi tega sila ogorčena in imenuje VdU-jevce izdajalce „meščanske sredine“. Vendar sodijo opazovalci, da omenjena koalicija v eni zvezni deželi na splošno v državnem merilu ne bo imela pomena, ker bi sicer v tem primeru tudi motila obstoječo vladno koalicijo, ki pa je že skoro 10 let zelo trdoživa.

Za otroške doklade

so v finančnem pododboru sklenili, da jih bodo postopoma zvišali. Za prva dva otroka ostane doklada v višini 105.— šil., za tretjega in četrtega pa bi znesla po 150.— šil., za vsakega nadaljnjega po 200.— šil. Podpora pa bodo dobili potem tudi samostojni, na primer kmetje, vendar ti šele od drugega otroka naprej (za prvega nič). To je vse, kakor razveseljiva vest.

Devize pri narodni banki

so zelo narasle. Optimisti celo trdijo, da imamo najboljšo krito valuto v Evropi. Merodajni krogi so tudi sklenili, da zrahljajo stroge predpise za uvažanje in izvažanje deviz (tuje valute). Tako bo mogoče blagovni promet v bodoče glede obračunavanja z inozemskimi odjemalci in dobavitelji brez dovoljenja. Tudi potniki bodo n. pr. lahko jemali seboj v izomestvo do 10.000 šil. (do zdaj le 1000.— šil.). Tujih valut (deviz) lahko vzameš s seboj v vrednosti do 200 dolarjev (preračunano po veljavnem tečaju). Vse olajšave veljajo samo za zapadnoevropske dežele, ki so članice Evropske plačilne zveze.

Dunajski sejem

so pretekli teden zaključili. Letošnji velesejem je bil namenjen predvsem zunanji trgovini, da bi vzbudil v inozemstvu zanimanje za naše izdelke. Obisk sejma je bil izredno dober. Gostinski obrati so dobro zaslužili; vse tujske sobe so bile v času, ko je bil velesejem, zasedene. Velesejskih obiskovalcev so našli nad 560.000.

SLOVENC

doma in po svetu

Marijino slavlje na Sveti gori. Marijino leto praznujejo kar mogoče slovesno tudi v Sloveniji. Največje Marijino slavlje na Primorskem je bilo 7. in 8. septembra na Sveti gori. Za praznik Marijinega rojstva se je vršilo romanje s cele Primorske. Sveto mašo je daroval apostolski administrator msgr. Mihael Toroš.

Mariborska filharmonija je priredila dva simfonična koncerta. Prvega je dirigiral Ciril Cvetko, kot solistka pa je nastopila Breda Rajhova. Na sporedu so bila naslednja dela: Musorgskega simfonična pesnitev „Noč na Lisi gori“, Beethovnov I. koncert za klavir in orkester v C-duru in Čajkovskega „Patetična simfonija“. — Drugi koncert je pripravil dirigent Jakov Cipci, solistka je bila ljubljanska pianistka Jelka Suhadolnik-Zalokarjeva. Spored je obsegal Filipa Bernarda „Scherzo“ za godalni orkester, Lucijana Marije Škerjanca „Concertino“ za klavir in godalni orkester ter Dvořakovo V. simfonijo „Iz novega sveta“.

Višarska Mati božja je romala po Kanalski dolini in med Slovenci obiskala naslednje kraje: Zabnice, Kokovo — ki je zadnja vasica ob državni meji — Belo peč, Mrzlo vodo, Rajbel, Ovčjo vas, Ukve, Lipavo vas, Lužnice, Naborjet, odkoder se je vrnila v Zabnice. V Ukvah je ob tej priliki pridigal salezijanec Marcola, ki je bil prišel domov na obisk iz Nikaragve v Srednji Ameriki.

Misijonar Janez Ehrlich D. J. se je po 17 letih odsotnosti vrnil za kratek čas v rojstni kraj Zabnice. Prišel je v spremstvu svoje rodne sestre dr. Elbe, ki kot misijonska zdravnica deluje v Indiji.

Beneški Slovenci se bodo borili za avtonomijo Furlanije in Goriške. Ustanoviti nameravajo tudi kulturno društvo „Ivan Trinko-Zamejski“.

ARGENTINA

Pesnik Jeremija Kalin je izdal za Marijino leto knjižico pesmi, rapsodije za prvo Marijino sveto leto. Izdala in založila je knjigo „Svobodna Slovenija“ v Argentini. Zbirka je okrašena z lesorezi umetnice Bare Remčeve. Pisatelj Karel Mauser pravi o teh pesmih: „Umetniška cena te zbirke je velika ne samo zavoljo tega, ker je globoko dopolnila našo religiozno liriko, velika je tudi zato, ker smo med redkimi narodi, ki so po svojih umetnikih za to Marijino leto zapeli Materi božji zahvalno in prvo pesem.“

V Buenos Airesu je bila 3. septembra odprta razstava slovenske izseljenske grafike, na kateri so bili zastopani naslednji umetniki: Kipar **France Gorše** iz Clevelanda v Severni Ameriki, slikarka **Aleksa Ivanc** iz Pariza, pok. slikar **Marijan Koritnik** iz Buenos Airesa, **Božidar M. Kramolc** iz Toronta v Kanadi in **Bara Remec** iz Buenos Airesa. Razstavo je pripravil slovenski umetnostni zgodovinar in kritik **Marijan Marolt** kot tajnik Slovenske kulturne akcije.

AVSTRALIJA

V Adelaidi je bila razstava v Umetnostni galeriji, kjer je razstavljal tudi zelo znani in priznani umetnik — Slovenec S. Rapotec. Ta naš slovenski rojak predava na tamkajšnji univerzi umetnosti.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Zdravko Novak je izdal dramatizacijo slovenske zgodovine „**Ustoličenje karatanskega kneza**“ v desetih prizorih za 25. obletnico škofovanja ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Glasbeni del je priredil dr. France Cigan.

Dr. Rajko Ložar, bivši docent slovenskega vseučilišča in ravnatelj muzeja, ki živi sedaj v Chicagu, je praznoval petdesetletnico rojstva. Tudi v Ameriki se še vedno znanstveno udejstvuje.

ONSTRAN ŽELEZNE ZAVESE

Kazen. Nek delavec v Budimpešti je bil postavljen pred častno sodišče komunistične stranke, ker se je bil pregrešil proti strankinim navodilom. Sodišče je sklenilo še enkrat milostno ravnati z obtožencem preden bi ga zadela vsa teža pravice.

„Tovariš“, je zato dejal predsednik, „vaši prestopki so bili zelo težki — zelo težki — a smo vendar sklenili, da vas ne izključimo iz stranke.“ —

„No dobro,“ je dejal delavec in se postavil v pozor, „sprejem kazni.“

NOVI GLASOVI

K jezikovnemu oprejanju na Koroškem

V 34. številki našega lista smo 26. avgusta letos objavili v prevodu članek z naslovom: „Južna Koroška v slovenskem vidiku“, ki ga je časopis „Die österreichische Furche“ objavil 14. avgusta.

Njegova objava je med našimi bralci doma in po svetu vzbudila še večje zanimanje, kot smo pričakovali. V dopolnilo k zadnjemu prevodu dodajamo, da je za „Furche“ napisal članek „Južna Koroška v slovenskem vidiku“ g. Borut Žerjav, lektor za jugoslovanske jezike na univerzi svobodne Evrope v Strassburgu. —

Danes pa prinašamo izveček iz članka „AVSTRIJA IN NJENI SLOVENCİ“, ki ga je napisal univerzitetni docent dr. Erich Menninger-Lerchenthal z Dunaja, nekdanji borec v koroških osvobodilnih bojih, in ga je v svoji 37. številki dne 11. septembra objavil časopis „Die österreichische Furche“.

Upamo, da glavne misli tega članka, ki jih prinašamo, ne bodo prav nič manj zanimale naših bralcev, kot so jih izvajanja v zadnjem primeru. Posebno še, ker so tu izražene nekatere osnovne pravice vsakega človeka in vsakega naroda, da je n. pr. glavno merilo za narodno pripadnost materin jezik ne pa osebna odločitev posameznika. — Vsekakor je to pomembna ugotovitev in razodeva stališče, ki ga doslej nismo bili vajeni slišati.

Članek je tudi v avstrijskih krogih vzbudil veliko pozornost in je koroški socialistični časopis „Die Neue Zeit“ 10. septembra posebej opozoril nanj.

Docent dr. Menninger-Lerchenthal ugotavlja:

„Vsak človek bo poskušal osnovne poteze svojega bistva ohraniti in jih utrditi. Zato je tudi razumljivo, da svojo narodnost varuje in goji.“

Glavno znamenje narodnosti je jezik, ki obdaja človeka z duhovno vezjo in ga združuje z narodom.“

Potem pa piše med drugim:

„Najenostavnejša rešitev jezikovnega spora bi bila, naj bi ostal jezik manjšine v uporabi v domači hiši, v ostalem življenju pa naj bi se uporabljal jezik večine. Tako približno je bilo v nekdanji državi trinajstih narodov ob Donavi, ko je bila nemščina v avstrijskih kronskih deželah državni jezik. V državah, ki so po letu 1918 nastale po narodnostnih načelih, je zavladalo še večje jezikovno izpodrivanje manjšin. Medtem so najbrž ljudje izkusili, da je narodnostni fanatizem nesreča za vse. Ni je narodnostni fanatizem prebivalci Evrope svoje narodnostne boje gledali v taki luči, kot gledajo danes na verske boje v preteklih stoletjih. Verjetno doživljamo že zdaj

spremembo, da se neopazno spreminja varstvo manjšin v

manjšinsko pravo.

Treba je priznati, da nima vsak človek samo pravice govoriti v svojem jeziku, ampak ima tudi pravico, da ga drugi v njegovem jeziku razumejo! Preprosto povedano: Kako pride nekdo do tega, da se mora učiti jezik drugega, temu drugemu pa tega ni treba?“

„Jezik kot bistveni znak narodne pripadnosti in s tem del človekovega bistva ne sme utrpeti nobene škode.“

Materinščino

se mora naučiti vsakdo brez ovir in jo poznati kot nekaj levega. To spada k razvitu človekove osebnosti.“

„Vprašanje je torej, če naj se nemški otroci v jezikovno mešanem ozemlju učijo slovenščine? Za primer navajajo, da bi bil jezik italijanskega sosedu važnejši kot znanje pismene slovenščine. Da bi tako znanje ne pospeševalo niti občejanja z dvojezičnim prebivalstvom, ker to pismeno slovenščino samo komaj razume in govori svoje lastno narečje. K temu bi bilo pripomniti, da država in jezikovna meja proti Italiji — če ne upoštevamo trojezične Kanalske doline — sovpada z gorskim grebenom Karnskih Alp in oba naroda tu prav nič ne prideta v dotiko. Medtem pa obstojajo s Slovenci, ki segajo do Drave in v spodnjo Ziljo, zelo ozki stiki. Zato so bila v tej pokrajini v stari Avstriji imena postaja in važnih prometnih smernic v nemškem in slovenskem jeziku (nikoli v italijanskem).

Nemški otroci naj se — tako žele široki krogi prebivalstva — torej ne uče jezika drugega naroda, ki živi na Koroškem. Da so se slovenski otroci desetletja morali nemško učiti pa se je Nemcem na Koroškem zdelo popolnoma pravilno; da se namreč otroci manjšinskega naroda nauče tudi jezika naroda večine. Se ni v tem pogledu od nesrečnega novembra leta 1918 kaj spremenilo? Morda v tej smeri, da tudi večinski narod jezika manjšine ne sme več odklanjati?“

„Morda obstoja zaskrbljenost, da bi narodnosti, narodni skupnosti in končno čistosti rase škodovalo znanje drugega jezika in iz tega sledeča tesnejša povezanost z jezikovno tujim narodom. Še nam brni v ušesih iz preteklosti geslo, ki ga je postavil

„Deutscher Schulverein-Südmark“: „Den Brüdern im bedrohten Land warmführendes Herz und hilfreiche Hand!“ Navdušeno smo pomagali, s črnoardečezlatim trakom v vsaki beležnici in s plavico v gumbnici, ne da bi se sploh vprašali, če je v resnici kdo ogrožen.“

„V jezikovni meji živeti ljudje morajo biti o svojem stališču na jasnem in naj pomislijo, da danes odklanjanje tujega jezika v skupnem življenjskem prostoru v dobi napredovane kulture pomeni tudi preziranje tujejezičnega naroda.“

Tako za oblasti kot tudi za vsakega posameznika, ki hoče soodločiti v jezikovnem vprašanju, mora veljati osnovno načelo, da je treba začeti

z resnico,

ker so vsi drugi pomirjevalni poskusi obsojeni na neuspeh. Avstrijska vlada je v letih 1934 do 1938 na naravnost oglušljiv način vedno znova in glasno poudarjala: Avstrija je nemška država! To ni bilo in ni res, kajti na južnem Koroškem in na južnem Štajerskem so naseljeni Slovenci, na južnem Gradiščanskem Hrvati, na severnem Gradiščanskem Slovaki in na Dunaju Čehi (češke ljudske šole!). Tudi ni pravilno, kar je pisal pred kratkim ugleden avstrijski dnevnik, da je bila Kanalska dolina do leta 1918 popolnoma nemška. Kot šolski otroci smo znali rek: „Windisch — walsch — deutsch — kanalsch“, to pomeni, v Kanalski dolini so Slovenci, Italijani in Nemci. Cela naselja so bila čisto nemška in cela naselja čisto slovenska, temu nasprotno so bili Italijani v veliki večini. Tako je bilo do leta 1918. Vse to je treba povedati, kajti kjer v začetku ni odkritosrčnosti, je na koncu neuspeh. Vsekakor — in to je važno dejstvo —

mora to veljati za obe strani.

Tudi na drugi strani je treba gledati s stališča zgodovinske resničnosti, tudi na drugi strani morajo izginiti predsodki.

Od znanstvene strani navajajo, da se človek najlažje uči jezikov v letih pred zrelostno dobo. Ali ne bi mogla ta ugotovitev biti smernica tudi v reševanju jezikovnega vprašanja v mejnem prostoru?“

„Ali ni Južna Koroška primerna pokrajina, v kateri bi iz Avstrijcev mogli postati Evropejci, ne da bi se odpovedali svoji domovini in narodu, na katerega so vezani po materinščini? Ali se ne nudi tu prilika naučiti se nekaj sto besed enega izmed slovenskih jezikov in priti v stik s Slovani, katerih mnogi milijoni naseljujejo Evropo, ki sega do Urala, pa naj se zgodovina razvija že kakor koli?“

OD MEVI

Slovenski duhovnik nam piše iz Argentine:

„... Od vse množice listov in revij, slovenskih, španskih, italijanskih itd., ki mi prihajajo v roke iz novega in starega sveta, je „Tednik“ vedno prvi in najbolj temeljito prebran in to kljub malo časa, ki ga imam. Sem sam na fari, ki ima 8000 rednih in skoro toliko izrednih vernikov (buenos-aireskih letoviščarjev). Najbolj oddaljeni so skoraj 10 km od cerkve. So pač vse lepše majhne koroške fare kot ti giganti (tu je mnogo župnij z nad 100.000 duš.)

Z vsebino „Tednika“ sem zadovoljen, čeprav se mi zdi, da je gospodarskih navodil malo preveč. Razumem, list je namenjen predvsem našemu koroškemu kmetu in ga to zanima. „Sveške zvonove“ ste dobro uglasili! Ko sem tu pripovedoval ta slučaj, so se ljudje za glave prijemali, da je to mogoče. Na Koroškem dve narodnosti ne moreta mirno skupaj živeti, tu pa imam vse evropske narodnosti, vse ameriške in par azijskih (nad sto japonskih družin) pa ni nobenega prepira. Je res žalostno, da se iz zgodovine nestrupneži nič ne nauče...

Če mi čas dopusti, vam bom za „Tednik“ ob priliki kaj napisal...“

Ne vemo, ali je svet tako majhen, ali je Koroška tako lepa, da se misli vseh, ki so jo kdaj videli in doživeli, vračajo k njej tudi preko morij. S tem, da „Naš tednik“ ohranja živo misel na našo Koroško, izpolnjuje eno svojih nalog.

STOLETNICA SLOVENSKE ŠOLE V TRSTU

Letos praznujejo Slovenci v Trstu stoletnico slovenske šole pri Sv. Ivanu. Italijani so ustanovili dvorazredno italijansko šolo pri Sv. Ivanu šele leta 1903, skoraj 50 let pozneje.

Leta 1914 je imela slovenska šola pri Sv. Ivanu 17 učnih moči, italijanska pa samo 4. Posledica italijanskega pritiska v naslednjih petdesetih letih je privedla do poraznega stanja, da ima danes — po dveh desetletjih popolne odprave slovenskih šol pod Italijo — slovenska šola samo 6 učnih moči, italijanska pa 35.

Kakšen čudež je človekov jezik! V govorici človek srečuje človeka, ga razume, ga vedno znova obdarja, se mu razodeva. Govorica je posredovalka znanja in poslanka ljubezni, je izraz duhovne plemenitosti in vsakdanja služabnica istočasno.

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENCİ

(6. nadaljevanje)

VI.

POKRISTJANJENJE KARANTANSKIH SLOVENCEV

Čim se je položaj v začetku VII. stol. nekoliko ustalil, sta poskusila sv. Kolumban (okoli l. 630) in sv. Amand z misijonsko akcijo tudi med karantanskimi Slovenci, toda zaradi tedanjega sovražnega razmerja med slovenskimi Karantanci in njihovimi zapadnimi germanskimi sosedi nista mogla doseči nobenega uspeha in je njun poskus hitro propadel. O kakem novem takem poskusu nam potem tudi več kot sto let ni ničesar več znanega.

Popolnoma se je pa spremenil položaj v sredini VIII. stol., ko so prišli karantanski Slovenci v že očitano odvisnost od Bavarcev in Frankov. Ko je moral dati knez Borut Bavarce za talce tudi svojega sina Gorazda in nečaka Hotimira, je baje sam izrazil željo, da bi ju Bavarci poučili tudi o krščanski veri, a salzburska nadškofija je takoj v Rimu izposlovala, da je bila tudi vsa Karantanija priključena salzburskemu cerkvenemu področju. Glede na dejstvo, da je ostal knez Borut sam še nadalje pogan, njegova „želja“ morda ni bila čisto prostovoljna, toda dejstvo je, da sta bila po nalogu tedanjega salzburskega nadškofa Virgilija oba karantanska kneževiča poslana v benediktinski samostan Herrenchiemsee na južnobavarskem Chiemskem jezeru, vzgojena tam v krščanski veri in morda že l. 744., ali pa vsaj hitro za tem, krščena. Ako bi — po navadi zgodovinarjev — vzeli to letnico tudi za leto pokristjanjenja Slovencev, potem bi bili mi drugi slovanski narod, ki je sprejel krščanstvo.

Ko je po Borutovi smrti okoli l. 750. zasedel karantanski kneževski prestol njegov sin Gorazd, je pripeljal s seboj tudi salzburskega meniha Majorana, ki je postal potem njegov najzvestejši svetovalec; ta je začel takoj oznanjati krščansko vero tudi med Gorazdovimi rojaki (Majoran je bil morda tudi sam po rodu Slovan). Poseb-

no vneto se je pa zavzel za širjenje krščanstva Gorazdov naslednik Hotimir. Žarišče vsega verskega delovanja v tedanji južni Nemčiji je bil Salzburg in Hotimir se je obrnil na tamošnjega nadškofa Virgilija, naj mu pošlje novih misijonarjev, ki so se vzgajali v salzburskem samostanu sv. Petra. Virgilij mu jih je okoli l. 759. res poslal, na čelu s pomožnim škofom (korepiskopom) Modestom, po rodu Ircem. Ti so začeli takoj snovati misijonske postaje ob starih rimskih cestah in posvečevati prve cerkve. Za svojo stolico si je Modest izbral Gospo Sveto, tik knežje prestolice na Krnskem gradu in kjer je že l. 760. postavil tudi prvo cerkev. Vsa ta Modestova misijonska akcija je bila pa očitno še nekoliko preuranjena in je bolj ustrezala nemškim političnim ter salzburskim cerkvenim ciljem kot pa željam Karantancev. Čim je namreč okoli l. 763. Modest umrl (njegov grob je še danes ohranjen v gosposvetki cerkvi) in so se ob istem času tudi Bavarci vnovič uprli Frankom, je izrabila to priliko tudi karantanska poganška stranka ter se dvakrat po vrsti tudi ona uprla proti Frankom in proti domači krščanski stranki. Hotimiru se je sicer posrečilo oba upora zatreti, a ko je okoli l. 769. umrl, so priredili poganski Karantanci še tretji, največji upor in to pot tudi zmagali. Pregnali so iz dežele vse krščanske duhovnike in zdelo se je, da so bili uničeni tudi vsi Modestovi misijonski napor. Toda z vso verjetnostjo lahko domnevamo, da ti upori niso bili naperjeni toliko proti krščanstvu kot takemu, temveč v prvi vrsti proti naraščajočemu nemškemu vplivu v deželi, ki je prihajal obenem s krščanskimi misijonarji.

Ko so se pa kmalu za temi dogodki Franki in Bavarci zopet izmirili, je postalo seveda očitno, da se tudi protinemška oblast poganskih Karantancev ne bo dala vzdržati. In res je bavarski vojvoda Tasilo (najkasneje l. 772.) navalil na poganske Karantance, morda celo na prošnjo krščanskih Slovencev samih, jih politično zopet uklonil frankovski nadoblasti, cerkveno pa Salzburgu, a na knežji prestol je bil postavljen Valtunk (na ta zaključni poraz poganskih Karantancev nas spominja tudi znamenita Prešernova pesnitev „Krst pri Savici“). O Valtunku ne-

kateri sicer menijo, da je bil že Nemec, a ni skoro prav nobenega dvoma o slovenskem pokolenju njega in njegovih naslednikov, pač pa Valtunk po vsej priliki ni bil več iz Borutove dinastije. Nemci si navzlic svoji zmagi očitno še niso upali izzvati še večjega slovenskega odpora s tem, da bi jim vsiljevali še tujerodne kneze.

Da bi po vzpostavitvi krščanske oblasti v Karantaniji pospešil misijonsko akcijo med tamošnjimi Slovenci in jih tesneje priklenil na zapad, je ustanovil sedaj bavarski vojvoda Tasilo prav na robu tedanjega slovenskega narodnega ozemlja kar dva samostana, ki naj bi vzgajala misijonarje za Karantanijo. Prvi je bil v Innchenu blizu izvira Drave, drugi je bil pa današnji Kremsmünster v Zgornji Avstriji, vendar so glavni misijonarji prihajali še tudi poslej iz šempeterskega samostana v Salzburgu. To je bilo pa za razširjanje in utrjevanje krščanstva med Slovenci tudi izredno velikega pomena. Dočim so namreč širili Nemci krščanstvo bolj z mečem nego s križem, je pa sedel tedaj na salzburskem škofjskem sedežu Irec Virgilij, ki je bil odločen pristaš blagih metod in je skušal pridobivati vernike predvsem z božjo besedo in z milostjo. Taka navodila je dajal tudi novim salzburskim misijonarjem, ki jih je začel zopet pošiljati Valtunku v Karantanijo. Enakih smernic se je držal tudi Virgilijev naslednik Arno, kateremu je n. pr. neki njegov učenec anglosaški prijatelj l. 796. pisal: „Bodi propovednik resnice, ne pa izterjevalec desetine!“ Glede na to je potem tudi lahko razumljivo, da nam zgodovina ne ve povedati o nobenem slovenskem protikrščanskem uporu več in vse kaže, da so sprejemali Slovenci odslej krščanstvo razmeroma naglo in voljno in krščanstvo je postalo kmalu celo temelj tedanjega slovenskega političnega življenja, o čemer nam priča tudi obred gosposvetkih ustoličenj.

Med Slovenci južno od Karantanije so pa širili približno v istem času krščanstvo misijonarji iz Ogleja, a za pokristjanjenje Slovencev v Kanalski in Ziljski dolini je bil posebno važen samostan v Moznici (Moggio v dolini reke Bele). Toda o delovanju oglejskih misijonarjev nam je še za vse IX. stol. le malo znanega.

(Nadaljevanje prihodnjič)

RADIONWEISS - schönstes Weiss!

CELOVEČ

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

Revolverski napad v Delavski zbornici v Celovcu

V ponedeljek, dne 20. septembra, je prišel ob 9. uri 29-letni usnjarski delavec Alojz Eishofer v celovško delavsko zbornico, da bi rad govoril s predsednikom bolniške blagajne za delavce in nastavljenec z Adolfom Feikom v njegovem delovnem prostoru v delavski zbornici zaradi neke odškodnine. Med pogovorom, pri katerem je bil navzoč tudi zaupni zdravnik dr. Lampitsch, je potegnil Eishofer iz svoje aktovke pištolo in jo nameril na zdravnika dr. Lampitscha. Predsednik Feik je stopil vmes in hotel Eishoferja zbiti pištolo iz roke. Tedaj pa je Eishofer sprožil in strel je zadel Feika v trebuh. V nastalem metežu se je posrečilo Eishoferja pobiti na tla in mu vzeti pištolo. Predsednika Feika je ranil strel v trebuh in ga oplazil po boku. Prepeljati so ga morali v bolnico za nezgode.

SUHA

Po dolgem premišljevanju so vendar začeli lansko leto z gradnjo novega šolskega poslopja. Da so se pojavile pri tem načrtu razne težave, je razumljivo. Vendar smo letos spomladaj spet začeli tam, kjer smo končali lani v jeseni. Sedaj je šola gotova in prihodnjo nedeljo, 26. septembra jo bomo slovesno odprli, ob tej priliki bodo sodelovali razni pevski zbori pri sv. maši, ki se prične ob pol 10. uri.

PLIBERK

Pri nas je pač vedno kaj novega. Če kaj drugega ne, so pa nesreče. Tako se je pripetila v petek dopoldne nesreča izven Pliberka. Vozač taksi-podjetja trdke Kuehs iz Pliberka se je peljal z osebnim avtom iz Pliberka v smeri proti Rudi. Pri križu je hotel zavoziti z zvezne ceste na lipško cesto in je dal po predpisu tudi znamenje. V istem času se je pripeljal s kolesom iz Nonče vasi Anton Pistotnik iz Komelja in je zavil na levo stran; vrglo ga je na hladilnik avta. Kolo je bilo precej poškodovano, Pistotniku pa se nič ni zgodilo.

ŠTEBEN V PODJUNI

Po daljšem molčanju se spet enkrat oglašamo. Tokrat imamo poročati žalostno novico, ki je zadela Perkovo družino.

Zadnjo nedeljo smo spremljali na štebensko pokopališče ob veliki množici ljudstva k večnemu počitku Perkovega očeta Miha Simonič. Srčna astma in rak sta mu prere-

Pri nas na Koroškem

zala nit življenja. Rajni Miha je iskal zdravniške pomoči tudi v celovski bolnici, a je ni mogel najti. Zahrbna bolezen je glodala zdravje tega moža. Hiral je vedno bolj in bolj. Zadnje tedne je veliko trpel in v četrtek, dne 16. septembra, zatisnil za vedno v starosti 65 let svoje trudapolne oči.

Domači moški pevski zbor mu je zapel pod vodstvom Janeza Petjaka v slovo na domu „Spomladi vse se veseli“ in na grobu „Zahvalim vas, prijatelji...“

Hudo mu je bilo ločiti se od tega sveta, ker ni dočkal lepšega in prijetnejšega življenja v svoji novi hišici, v katero je rajni

ljudska šola, ki sta dobili predvsem znotraj nov in lepši obraz. Od pritličja do drugega nadstropja so jih na novo pobelili, v razredih so stene meter visoko prepleskali z novim lakom. Dva razreda sta dobila nov pod in tudi peč, vrata, in okna so pozdravili učence v novi obliki. Razmere so prisilile tudi preureditev stanovanja šolskega vodja in drugo. Nadaljevalna šola pa se bo razveselila nad novim električnim štedilnikom.

BOROVlje

Ker v zadnjem času precej beremo v listih v požarih, naj še mi poročamo, da je

Dekleta! Najboljša dota vas čaka

v gospodinjstvih šolah v ŠT. JAKOBU IN ŠT. RUPERTU! Poleg gospodinjstvene izobrazbe vam bosta šoli nudili tudi srčno vzgojo, ki je najboljši porok za srečno življenje. S T A R Š I, ki hočete svojim hčeram vse dobro, prijavite jih čimprej!

zastavil vse svoje upanje in vse svoje moči. Ko je videl, da zanj ni več pomoči, se je vdal popolnoma v božjo voljo. Potolažen s sv. zakramenti se je mirno ločil od tega sveta. Rajni naj v miru uživa večni raj, ženi-vdovi in otrokom pa naše najiskrenejše sožalje!

KAZAZE

Novo šolsko leto se je pričelo. V počitnicah so pri nas v šoli precej popravljali in renovirali. V en razred so postavili novo pohištvo. Popravili so okna in deloma naredili tudi nova ter jih lepo pobarvali. Poleg drugih modernih nabav so napeljali novo napravo za strelodivo in novo električno črpalno za vodo. Da bo na zunaj imela šola še lepšo obliko, so obnovili tudi plot okoli šole. Vse delo je financirala dobrovaška občina.

VELIKOVEČ

Pri nas je že navada, da popravljajo vsako leto šolo. Letos so se z vso vnemo lotili dela notranje oplešave, ker se pač spodobi, da tudi Velikoveč ne zaostaja za drugimi modernimi urejenimi mestnimi šolami. Letos sta prišli na vrsto fantovska in dekleška

tudi nas zdramil požar sredi meseca septembra in nas vrgel iz sladkega spanja.

Pri nam vsem znani trgovini Kometter v Borovljah je izbruhnil požar, ki je kakor računajo napravil skoraj 1 milijon šilingov škode. Ogenj je izbruhnil na ostrešju, in sicer še do sedaj iz neznanega vzroka. Kakor poročajo, je moralo na ostrešju starega dela poslopja goreti že dalj časa, preden so ljudje opazili, in se je od tega vnel novi del.

Gasile so domača požarna bramba in iz Kožentavre ter Podgore. Tem se je zahvaliti, da ogenj ni zajel tudi spodnjega dela, kjer so stanovanja in poslovni prostori. Zgoraj navedena škoda je zaradi tega tako visoka, ker je zgorela vsa trgovska zaloga.

Marijanski kongres v Celovcu

SPORED:

V petek, 1. oktobra:

Ob 19. uri v stolnici sprejem Fatimske Matere božje.

Ob 20. uri v koncertni dvorani slavnostna otvoritev kongresa.

V soboto, 2. oktobra:

Ob 13.30 uri: slovenska cerkvena slovesnost v stolnici: škofov nagovor, pete litanije Matere božje, blagoslov.

Ob 14.30 uri: slavnostna slovenska marijanska akademija za mladino v veliki koncertni dvorani:

1. Preludij na orglah
2. Pozdrav
3. Zborna recitacija mladine
4. Petje združenih cerkvenih zborov
5. Misterij „BREZMADEŽNA“ v 5. slikah s petjem in rajanjem.

Ob 17. uri: istotam marijanska akademija za moške in žene. — Možem govori prof. dr. Vinko Zwitter, ženam ga. Marija Inzko. — Petje zborov in igra „BREZMADEŽNA“.

Ob 17. uri: stanovska zborovanja za moške v Delavski zbornici, za žene v Trgovski zbornici, za mladino v veliki dvorani na razstavnem prostoru. — Govorijo: Prof. dr. Hansemann iz Gradca, Josef Karre iz Celovca; mladinski zbori in godbe.

Ob 20. uri: marijanska slovesnost katoliške mladine v veliki razstavnici dvorani. — Procesija z lučkami v stolnico. —

V noči od sobote na nedeljo slovesno nočno čiščenje v celovških cerkvah v spravo in zadoščenje.

V nedeljo, 3. oktobra:

Ob 6. uri: stanovska maša za moške v kapucinski cerkvi; za žene v cerkvi sv. Duha (Uršulinke).

P
R
E
Š
E

PARILNIKI, kolesa R a d i o-aparati najlepših in najmodernejših izvedb, mlini, elektro-motorji in druge kmetijske in gospodinjstvene stroje najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi strojev

Johan Lomšek
ŠT. LIPŠ, Post EBERNDORF

PODGRAD

Ko smo tako lepo prenovili cerkev, se ču timo dolžni, da se zahvalimo našemu do bremu gospodu župniku za ves trud in vse žrtve, ki so bile s tem težkim delom povezane. Šele osem mesecev so pri nas in se je že toliko spremenilo. Dan za dnem so prihajali č. g. župnik iz Medgorij gledat, pa ne samo gledat tudi pomagali so pridno in skrbeli, da se je delo čimprej naredilo. Ni bilo lahko dobiti ob poletnem času zadosti delavcev, toda g. župniku se je vse lepo posrečilo. Zato sprejmite od nas vseh faranov najprisrčnejšo zahvalo. Ravnotako se prav lepo zahvalimo tudi č. g. župniku iz Radiš, ki so precej doprinesli, da imamo danes tako lepo hišo božjo.

Našo farno žegnanje smo opravili kar dobro. Prišlo je takrat precej tujih ljudi, ki so si z veseljem ogledovali prenovljeno cerkev znotraj in zunaj. Očistili smo tudi pokopališče in popravili grobove, tako da je sedaj vrt mladih in starih, ki so odšli pred nami v večno domovino, kakršnega so si zaslužili.

NI NAM VSEČ...

da ima motorni vlak (Triebwagen-Eilzug), ki vozi ob 8.07 iz Pliberka, večkrat zamudo. Zadnji ponedeljek je imel omenjeni vlak eno uro zamude. Tako daleč bi v Avstriji pa že morali biti, če se že vlaku na poti kaj pripeti, da pride takoj druga lokomotiva na pomoč. Mislim, da je zdaj malo takih, ki bi se vozili samo sprehajati, taki bi seveda imeli že čas čakati, ampak večina se vozi v službo. Tem gotovo ni prijetno, če pride eno uro pozneje na delo, še manj pa onim, ki so zamudili zvezo z drugimi vlaki. Torej, točnosti je treba!

Pliberški sejem in njegova zgodovina

Ko se nagiblje leto h koncu in se pričinja jesen, imajo Pliberčani s pripravami za pliberški sejem vedno polne roke dela. V zadnjih dneh meseca avgusta pridejo prvi znanilci tradicionalnega sejma. Veselo vriskanje mladine sprejme prve vozove komedijantov, vrtljakov, stojnic za streljanje rož in podobno.

Letni pliberški sejem, ki je bil letos 5. in 6. septembra, je že od srednjega veka pliberška privilegirana tradicija. Čeravno najmanjše mestce, je najstarejše mestce Koroške in ima slovito zgodovino za seboj. Že 15. marca 1370 je dobil Pliberk mestno pravico od vojvod Albrehta III. in Leopolda III., ko je bil prej med prepripirom med najmočnejšimi gospodi Aufensteina, katerim je pripadal sejem Pleyburg, in med vojvodi zelo opustošen. Vojvodoma se je kmalu posrečilo prineči v te razvaline veselja in novo življenje je zacvetelo. 300 let pozneje je Valvasor to upodobil v bakrorazu (Kupferstich).

Pliberk je doživel veliko lepih in slabih časov. V starih listinah, ki se večinoma nahajajo v deželni arhivu v Celovcu, beremo o življenju v tem mestu od turških časov do najnovejše dobe.

Že 16. marca 1393 je dal Albrecht III. mestu dovoljenje, da lahko priredi vsako leto na dan Velike Gospojnice (15. avgusta) sejem in je dal za 14 dni pred in 14 dni po sejmu takimenovano „Freyung“, to se pravi, da so v tem času lahko prodajali vsakovrstno blago.

Na podlagi zgodovinskih izvirov lahko dokažemo, da se je že leta 1370 vršil v Pliberku sejem. V arhivu grofa Thurna v pliberškem gradu je sejem omenjen tudi v neki listini iz leta 1606. Privilegij cesarja Ferdinanda I. z dne 22. julija 1842 ponovno potrjuje stare sejske pravice.

Kar pa sejem še posebno odlikuje, so z njim zvezane navade in običaji. Kot v prejšnjih časih, mora mesto še tudi danes dati posestniku sejskega travnika predpisane davek. V nedeljo dopoldne med

11. in 12. uro, torej tik pred otvoritvijo sejma, nese tamošnji župan v spremstvu dveh občinskih odbornikov v rdeči ruti tri majhne novce, en muškato orešek, muškato cvet, poper, cimeti, piment in papirko posestniku dotičnega travnika, kjer je vsako leto tradicionalni sejem. V prejšnjih letih se je ta slovesnost vršila jako svečano, toda danes so svečanosti teh navad že opustili. Če bi se oddaja teh dragocenosti pozabila, bi mestna občina zgubila pravico do sejskega zemljišča. Sejsko zemljišče je bilo v starih časih posest bratov Jörg in Hans Guettensteiner. Guettensteinerji pa so delali meščanom težave in zato je bila sklenjena pogodba in od tega časa naprej je sejem že skozi stoletja na istem mestu.

Med zvonjenjem in igranjem godbe se pomika slavnostni spored od občinske hiše na trgu, pred sporedom jezdi glasnik na konju, za njim nesejo takimenovano „Freyung-o“ in ob strani gredo zastopniki občine in meščani. Slavnostni prevod gre skozi mesto na sejski prostor, kjer postavijo „Freyungo“ na primeren prostor in jo stražijo mestni čuvaji in s helebardami. Nato se prebere sejsko geslo v obliki poziva, katerega besedilo je iz leta 1578.

Dva dni traja pisani sejem, ki je videti kot mesto šotorov, v katerem se sprehajajo ljudje sem ter tja. Kramarji od blizu in daleč, trgovci, navmes krošnjarji, kegljišče, stojnice za streljanje rož, gostilne in še mnogo drugih presenečenj za mlado in staro napravljajo lepo in pisano sliko pliberškega sejma, kratkomalo od turške strdi pa do najboljšega motornega kolesa dobiš vse, če imaš denar.

Drugi dan je tudi živinski sejem. Pred prvo svetovno vojno, ko še ni bilo meja, so prav radi gonili žival s štajerske in drugih krajev. Predvsem pogrešamo danes mežskih kmetov s svojo lepo živino. Zaradi meja je gospodarski položaj v pliberškem okolišu precej slabši.

(Podatki po U. N.)

IZ ŽIVLJENJA

Ime Adolf, ki je pod dvanajstletno Hitlerjevo oblastjo v Nemčiji „krasilo“ mnoge krstne liste, je skoraj že popolnoma prešlo v pozabo po vsej Zahodni Nemčiji. Nemci zadnje čase sploh ne marajo več dajati svojim otrokom imen svojih „velikanov“, najbrž zato ne, ker menijo, da bi takšna in podobna imena lahko postala nepriljubljena prav takrat, ko bodo njihovi otroci dorasli. V nekoč „adolfizirani“ Nemčiji so sedaj na vrsti imena priljubljenih filmskih igralcev in igralk.

(Ameriška Domovina)

Sin nekega francoskega parlamentarca je vprašal svojega očeta:

„Papa, kdo je pravzaprav ‚izdajalec‘?“

„Izdajalec je človek, ki na primer svojo stranko zapusti zato, da pristopi k neki drugi.“

„In če nekdo drugi iz kake druge stranke pristopi k tvoji, papa? Je tak tudi izdajalec?“

„Ne, sinko moj, ta pa je ‚spreobrnjenec‘.“

V mestu Berkeley v Kaliforniji je nek zastopnik zavarovalne družbe za življenje že več kot uro dolgo nagovarjal nekega meščana, da bi se dal zavarovati. Toda ta pod nobenim pogojem ni hotel uvideti koristi življenjskega zavarovanja. V tistem hipu pa je steklo v oknu zdrobil strel iz puške. Tik nad glavama obeh mož se je zarila krogla v steno. Izstrelil jo je nek lovec, ki je hotel zadeti vrano in je zgrešil svoj cilj.

Minuto kasneje je imela zavarovalnica za življenje novega zavarovanca.

Katoličani o vodikovi bombi

Thomas E. Murray, eden od petih članov ameriške komisije za atomsko silo in ugleden katoličan, je imel govor na katoliški univerzi v Washingtonu in je v njem dal zanimiv predlog, ki ga je objavilo vse svetovno časopisje.

Rekel je, naj bi povabili vse glavne državnike sveta, da bi prisostvovali eksploziji velike vodikove bombe. Če bi se namreč oni in narodi, katere vodijo, zavedli, kaj bi pomenila nova vojna, bi to vzbudilo v njih upravičen strah pred njo in nastopili bi proti vsakršni politiki, ki bi lahko priviedla do atomske vojne. Groza pred novo vojno bi morda tudi vzpodbudila ljudstva, ki zdaj trpijo pod totalitarnimi komunističnimi diktaturami, da bi se uprli in odstavila svoje vlade.

Državniki, ki bi videli eksplozijo vodikove bombe, bi se znebili vseh utvar. A bogve kakšna nova atomska orožja bodo še iznašli, če ne bo možno hitro končati sedanjega tekmovalstva v atomskem oboroževanju. Celotno Sovjetsko zvezo zdaj spoznati, da

KAREL MAUSER PIŠE:

Pismo Hauptmanovi materi

Nekam pozno sem dobil tisti „Naš tednik“, v katerem ste mi napisali pismo. Zato sem nemara tudi z odgovorom precej pozen.

Vesel sem bil tistega pisma, posebno vesel, ker mi ga je pisal preprost človek, slovenska koroška mati. Saj sem marsikatero poznal, pri nekateri hiši mi je odrezala kos kruha še v tistem času, ko sem romal po Koroškem. V tistem času, ko sem marnjal po Podjuni in žobari po Zili. Vse sem si ogledal in videl sem, da je vse, kar je globoko slovenskega, naslonjeno na matere.

No, sirk boste skoraj pospravili. Škoda, da nisem blizu Vas. Prišel bi v taberh. Pa bi marnjala in bi jaz poslušal tisto Vašo pojočo govorico, ki sem jo imel tako rad. Tako sem vesel, da vidite v svoji slovenski govorici zaklad. Vi sami ne veste, kako lepo požete, ko govorite. Ko sem bredel po Koroškem, sem bil najbolj vesel takrat, ko so ljudje govorili. Samo poslušal sem jih in besede zapisoval. In veste, mama, kadar mi spet pišete, napišite tako kakor govorite. Vse tiste domače besede, da bi si jih jaz zapomnil in zapisal.

Marsikaj težkega je šlo že čez Vas in Bog vedi, kaj še pride. Vse ste prenesli in vse lepo ohranili. O, da bi se tudi naprej na Koroškem vse lepo obdržalo: jezik in navede in petje v zborih in igre po odrih. Če kdo pravi, da Vaš jezik ni lep, naj druge bara, ki o jeziku več vedo. In bo vsak rekel, da je lep in zvočen.

Morda nekoč pridem na obisk. Tedaj bom začel na Zili, pri gospodu Antonu. Sem mu že pisal, naj mi za tedaj pripravi bezovca, ki je dober za dušo in telo. Potlej bom od tam bredel na vse kraje. Vse si bom znova ogledal. In pri Vas se ustavim in če bo ravno ob času sirka, se pri Vas zadržim, dokler ga ne okopljeva.

Zbivaže in zjeseni je pri Vas lepo. Zdaj se bo listje pri Vas obarvalo. Todle v mestu drevja skoraj ni. Po parkih, toliko da

se je človekov odnos do narave temeljito izpremenil. To pa mora nujno vplivati tudi na odnose med narodi.

Murray je poudaril, da atomska sila, s katero zdaj razpolaga človeštvo, še ni sama po sebi nevarna. Nasprotno, kot vsaka naravna sila je tudi ta od Boga. Zato je dobra in lahko človeku koristi. A človeštvo bi jo moralo izkoristiti v dobro, ne pa v slabo. Vse zavisi od tega, kako jo bo uporabilo. Lahko jo izkoristi za napredek, ki človeštvu sicer ne bo ustvaril nebes na zemlji, pač pa bo omogočil ljudem mirno, urejeno življenje in blaginjo. Če ne, pa lahko spravi človeštvo v strašno, predzgodovinsko zmešnjavo.

Od ljudi samih zavisi, kako se bodo odločili.

In Cimbura je z lepo gotico napisal v imenu starke ganljivo pismo gospodu županu:

„V svetem pismu beremo, da je kralj Ahab rekel ubogemu Nabotu: ‚Daj mi svoj vinograd, kajti blizu moje hiše je, in ni odnehal, dokler ni spravi siromaka ob vinograd.‘

V Putimi smo slišali, da si je bogati Pisek požel mal travnik revne starke Pelikanke, ker baje spada k mestnemu ribniku.

Zato pišem, da bi preprečil vnebovpjoiči greh, to je zatiranje ubogih. Vaša slavna občina se moti. Pri nas so stare priče — med njimi tudi jaz — ki vedo, da ko še o železnici v teh krajih ni bilo sledu, travnik ni spadal k ribniku, ampak k polju in polje k travniku.“

Jezil se je gozdar Cenkr, zelo se je jezil, ko je grdega, deževnega dne v Putim prišel in zagledal kos travnika, zaradi katerega ga je župan poslal, da takoj preišče in izmeri. To ni bila lahka stvar. Začeti je moral pri cerkvi od ene strani, od druge pa kar od Smrkovic, preden je našel trdne mejnike in, ko je izmeril — je dognal, da je starka imela prav, oni v pisarni pa so se motili. Cenkr — grčava dobričina — kot pravi gozdar ni izbiral besed, ampak se je obregnil na starko: „Šmentana babba, kdo ti je pa svetoval, zateči se naravnost k mestnemu županu?“

„Najmodrejši človek v Putimi.“

„Prav gotovo gospod župnik, poznam ga, saj je bil pri nas katehet.“

„Kaj še! Stari Cimbura,“ se je zasmejala Pelikanke in hitela Cimburi praviti, da je zmagala.

otroci vedo, da je drevje na svetu. Tam pri Vas ste pa skoraj vsi v lesu.

„Naš tednik“ zvesto prebiram. Pišem povest, da bi se vsaj v povesti vrnil nazaj na Koroško. Počasi mi gre, ker sem s časom tako na temnem, toda upam, da jo bom še to leto skončal in poslal. Sem naslikal koroške ljudi, koroško preprosto ženo in njeno ljubezen do otrok. Morda bo koroškemu človeku blizu. Mislim, da jo bo z novim letom imel moj prijatelj Jože že v rokah.

Kadar je človek doma, sladkosti doma ne občuti tako kakor človek, ki je daleč od doma. Ne občuti, da ima govorico lepo, da ima lepe stare navade. Ko si daleč, sredi tujih ljudi, tedaj se kar naprej povračaš

BISERNA ŠKOLJKA

Princesa Ai Ho je bila najlepše dekle v deželi. Njen oče Kung jo je zasipal z dokazi svoje ljubezni, vse žene so ji bile prikriti nevoščljive in vsi moški so jo spoštovali.

Nekega dne pa je princesa zbolela in njena lepota je izginila kot listje z drevja v jesenskem vetru. Ko je Ai Ho spet ozdravela in zagledala svoj obraz v zrcalu, je postala tako zelo žalostna, da ni mogla niti jokati. Zagnila je okna z zavesami in tudi jesti ni več hotela.

Ne prigovarjanju matere, bratov in sestre, in ne prošnjam ljubečega očeta se ni dala pregovoriti. Ai Ho je molčala in ni jedla.

Tedaj je poslal Kung v svojem obupu po Mengtseja in ga prosil, naj poskusi ozdraviti hčerko in jo zopet vrniti življenju.

Mengtse je prišel k princesi in se usedel ob njeno ležišče v zatemnjeni sobi. Dolgo je molče sedel ob njej in jo s tujimi očmi gledal.

Potem je vprašal:

„Me ne poznate, princesa?“

Ai Ho je molčala.

„O, kakšna škoda,“ je dejal Mengtse, „bolezen ni zasenčila samo vašo lepoto, ampak razširja svoje sence tudi nad vašim duhom in tako boste postali res grdi.“

„Torej se vam ne zdi še popolnoma grda?“ je vprašala Ai Ho.

„Niste grdi, dokler ohranite dušo in duha.“

„Vaše besede so mi nejasne,“ je odvrnila princesa.

Mengtse je vstal, stopil k oknu in odgrnil zaveso, da se je razlila svetloba v sobo.

Potem pa je Mengtse potegnil iz širokega rokava svoje obleke majhno, ploščato, sivo školjko.

„Se vam zdi to lepo?“ je vprašal in držal školjko na dlani pred princoso.

„Ne,“ je rekla princesa, „lupina je polna gub, umazana je in zaudarja.“

Mengtse je umaknil roko, razlomil školjkino lupino na dve in pokazal odprto školjko princesi. Zagledala je čudovito se bleščeči biser na svetlika-jočem se dnu.

Za najmodrejšega so ga imeli tudi sosedje in, če se je kaj zgodilo ne samo njim, ampak tudi njihovi živini, so poslali takoj po Cimburo.

„Očka, pojdite pogledat, konj je dobil vrtoglavo,“ je nekoč pozimi prišel Jan po očeta.

„I, pojdi no! Kdo pa je kdaj slišal, da bi pozimi konj dobil vrtoglavo! — Poleti — no da, tedaj se ne bi čudil,“ in je šel z Janom.

Na dvorišču je stal konj na povodcu, hlapec z uzdo pa pred njim. Cimbura mu je vzel iz rok uzdo in si ogledal na njej zaponke, brzdo, železne žvale in se zamračil.

„Okrutnež,“ govori hlapcu, gleda pa očeta, to je Jana. — „Uzda žge kakor ogenj, gotovo je visela na mrazu vso noč. Poskusi in vzemi žvale v zobe,“ in je stopil k hlapcu. Z dedekom se ni šaliti, morda bi vznika res prisilil k temu. Zato je Jan hitro segel po uzdi, ki ga je kar zazebla v rokah. Sram ga je bilo, stekel je hitro v sobo in tam brzdo za hip vtaknil v toplo vodo. Ko je konj začutil toplo železo, je sam hlastnil po njem.

„Skrben gospodar hrani opremo pod streho, če pa hoče zapreči, jo ob krmljenju prinese v hlev, da se ogreje,“ je očital starac in Jan je molče pogoltnil grenko kroglico. Ni poskusil opravičevati se niti z besedo: „Da mi to ni prišlo na misel!“ se je ošteval, toda po toči je prepozno zvoniti!

Cimbura sicer nima več grunta, toda vsa občina ga ceni zaradi njegove modrosti in izkušnosti, njega vprašuje za svet, ga kliče na seje.

„Dedek, načrt imamo, postaviti okrajno ubožnico. Kaj sodite vi o tem?“

domov, obredeš vse kraje, vse znanke, vsa polja in vse lesove po imenu pokličeš.

In si včasih mislim: morda je od tod, ker je bila moja mati na Koroškem rojena. V Celovcu. V cerkvi sv. Egidija je bila krščena. Morda tista cerkev ne stoji več, ne vem, toda kar tako mi je, kakor da sem na Koroškem vendar malo doma.

Zdaj, ko se bo delo malo uneslo, ko boste pospravili sirk, se spet oglasite. In besedi mi naberite. Vsakega koroškega pisma sem vesel, posebno pisem od preprostih ljudi. Vse ohranim in jih prebiram, kadar mi je dolgčas.

In kadar boste v svoji cerkvi po slovenje žebrali, spomnite se še mene. Pa pridenite še očenaše zame, za galjota, ki ima rad koroško zemljo in njene ljudi.

Lepo Vas pozdravlja kakor tudi vse bralce „Našega tednika“

Vaš

Karel Mauser.

„In zdaj?“ je vprašal.

„Ah,“ je navdušeno vzkliknila Ai Ho, „to je v resnici lepo!“

„In zakaj je to lepo?“

Princesa je zamišljeno molčala.

„Dovolite mi, da vam jaz povem. Biser se nam zdi lep in dragocen, ker predstavlja zmago dobrega nad zlim.“

„Kako menite to?“ je vprašala princesa. „Kje je tu vendar dobro in zlo?“

„Bolezen je zla, ker grozi življenju in ga celo more uničiti. Pogledajte, tuje telo si je našlo vhod v školjko. Ta je zato zbolela. Ampak življenje se je borilo proti tej nevarnosti in je zmagalo. Školjka je prevlekla tuje telo, ki ji je grozilo, z dragoceno raztopino, ki se je izpremenila v biser. Tako spreminja zlo v dobro. Biserna školjka je podoba zmage življenja nad smrtjo. Zato jo ljubimo, zato nam je dragocena.“

„Kaj mi to?“ je vprašala princesa. „Vi ste obljubili, da mi boste vrnilo mojo lepoto.“

„Vračam vam jo,“ je odgovoril Mengtse.

„Se hočete iz mene norčevati?“

„Norčija je daleč od mojih misli. Bili ste lačni, dal sem vam kruha. Jestu pa ga morate sami, jaz ga ne morem mesto vas.“

„Vi mislite, naj — — —?“

„Storite kot neznanca biserna školjka. Spreminjajte zlo, ki vas hoče uničiti, v svojem srcu v dobro, in boste vrednejši ljubezni kot tedaj, ko ste bili samo na zunaj lepi.“

„Mojster,“ je vzdihnila princesa, „težko stvar zahtevate od mene.“

„Mnogo stvari prejemamo v dar, da pa nam postane katera od njih pravo darilo, moramo tudi mi od svoje strani prispevati. Bodite kot biserna školjka, potem boste lepi, in tisti, ki prave bisere poznajo, vas bodo cenili in ljubili.“ —

Tako je delala Ai Ho in je bila — kljub izgubi svoje lepote — najbolj priljubljena dekle v svojem času.

„Razloži mi to, fant,“ odgovori Cimbura županu, ta pa razlaga, da se naj postavi velik dom za reveže iz okrajnega denarja in v ta dom naj bi občine poslale vse svoje uboge. Cimbura posluša, posluša, nikoli prenatrpano ne govori in ne dela, dvakrat, trikrat zasuje glavo, dolgo premišljuje, dokler končno ne razsodi.

„Ti, župan, jih v Pisku odvrni od tega. Odločno se upri temu, delaj na to, da se to ne zgodi.“

„Glejte, mi vsi pa imamo načrt za moder.“

„To bi bilo nemodro,“ razklada Cimbura. „To je takole. Mi v Putimi do sedaj takih revežev nimamo.“

„Kako? Nimamo?“

„Da, nimamo, ker zanje skrbimo, okraj pa hoče ubogih, ki jih nikdo noče, za katere se nihče ne briga. Take sramote si vendar ne bomo nakopavali, da bi iz naše občine koga tja poslali. Saj smo pravzaprav vsi ubogi, med nami ni razločka, nič svojega nimamo, goli pridemo na svet in skoraj nagi odhajamo. Kar imam, ni moje, ampak je meni samo začasno poverjeno in zato nikdo izmed nas revežu ne odreče ne kruha ne obleke, ker ne daje iz svojega... S svojim delavcem si vse pošteno delim in v miru živim z njim. — Kdor vse življenje v menoj dela, naj tudi z menoj živi, trpi in umre. Čemu ga na starost trgati od rodne zemlje, ga izruti iz vasi in ga drugam presajati in ga zapirati v nekaj dom kakor v ječo in na dom v posmeh še dati pozlačeni napis ‚Okrajna ubožnica, kaj? Ali vas tam v okrajnem odboru ne bi bilo sram, tako poniževati te reveže?‘

(Dalje prihodnjič)

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(85. nadaljevanje)

VI.

Za preužitkarja Cimburo je nastopilo novo življenje. V življenju je imel več ko preveč skrbi, toda večer njegovega življenja je oblila rdeča zarja. Imel je pravzaprav dva preužitka, enega od Piskovega grunta, drugega iz lastnega. Oba gospodarja, Jan in Martin, sta roditeljem spoštljivo in dobrovoljno dajala in merila „izgovor“. Stara pa se nista vtikala v gospodarstvo mladih. Martin si je vse uredil po svoje, le kadar je očeta vprašal za svet, mu je Cimbura svetoval, to je storil tudi drugim, pa vedno dobro.

Stara Pelikanke je kupila kos polja s travnikom. Nič koliko let je starka že sejala na polju in kosila na travniku, ko si ga je nenadoma začela lastiti pišeška občina.

Jokajoč je pritekla Pelikanke k Cimburovim. „Stric, poslušajte, kaj se je zgodilo. Pišeški gospodje so si prilastili moj travnik. Kaj naj storim?“

„Brani se in ga ne daj,“ je razsodil Cimbura, „star sem in dobro pomnim in vem, da je bil travnik vedno pri polju. — Povej mi, kdo ti ga jemlje?“

„Logar mi je prinesel ukaz. Gospodje so baje tako našli v mapi. Ko so gradili železnico, so odrezali kos ribnika, travnik pa je baje spadal k ribniku.“

„Tako gladko to ne bo šlo. Počakaj, napisal ti bom nekaj vrstic, nesi jih v Pisek in jih daj naravnost gospodu županu v roke.“

Izgubil sem dan

Zadnjič smo vam, dragi prijatelji, obljubili, da bomo danes pisali o tem, kako vadimo vsak dan svojo voljo v praktičnem življenju. Torej, poslušajte!

Ni treba iskati prilik za vajo v volji, saj ti jih vsakdanje življenje samo toliko pri- nes. Nekaj teh „cvetk“ izberi zase, saj se kar vseh ne moreš naenkrat lotiti.

Če se ne moreš čemu izogniti, prenesi te- žavo tiho in potrpečljivo. Ne tarnaj: Joj, kako sem žejen! Kako me boli glava! Ah, kako me tišči čevlji!

Za kar si se odločil, stori. Bodi priprav- ljen na uspeh ali neuspeh! Kar si začel, ne pusti na pol storjeno. Mladi ljudje kaj ra- di začnajo nova dela, a ničesar ne dokon- čajo.

Točno in zvesto izpolnjuj svoje dnevne dolžnosti. Se takoj zjutraj imaš lepo prili- ko, da se premagaš in vstaneš takoj iz po- stelje, ko je čas za to. Bodi gospodar nad samim seboj ne samo, kadar si dobro raz- položen, ampak tudi tedaj, kadar si slabe volje. Ne pretiravaj ne v veselju ne v žalo- sti. Drži red v govorjenju in molčanju.

Izvrstno sredstvo za krepljenje volje je obvladanje čutov. Ne glej z očmi nepresta- no okoli. Ne ogleduj si vsako reč, ki te za- nima. S ceste zaslišiš krik, glasbo: radoved- nost te vabi. Premagaj se in ne pojdi k oknu.

Imej v oblasti svoj jezik! Kar ti kdo za- upno pove, ne pravi drugim, tudi ne svoje- mu najboljšemu prijatelju. Če ne veš o so- ljudeh nič dobrega povedati, rajši molči. Ne povzdiguje svojega glasu v družbi nad vse druge. Ne hvali se s svojimi junaškimi deli. Vztrajaj vedno pri resnici, pa čeprav bi ti to škodilo. Tudi v zadregi se ne zlaži, čeprav bi ti mala laž veliko koristila.

Pri jedi imaš tudi veliko prilike za utrje- vanje svoje volje. Ne bodi izbiren, ne jej samo jedil, ki se tebi zde dobra. Jej zmerno in do sitega, ne pa prav pohlepno in toliko časa, da te jed tišči v želodcu. Marsikdo iz- gubi pri jedi oblast nad seboj.

Vidiš, dragi prijatelj, draga prijateljica, koliko prilik ti nudi vsakdanje življenje za vadbo tvoje volje. Seveda ni dovolj, da si samo bral, brala, te vrstice, ampak si moraš tudi vsak dan v resnici prizadevati, da boš podobne vaje vršil, vršila. Začnita z vajo ta- koj danes, da vama ne bo treba noben ve- čer dneva žalostno reči: „Današnji dan je zame izgubljen!“

Sultan in šolarček

Nekega dne se je sprehajal mogočni sultan Mu- stafa po carigraskih ulicah, pa je srečal na spreho- du deco, ki je ravno hitela iz šole domov. Izmed šolarčkov mu je posebno eden ugajal, zato ga je ustavil in vprašal, kaj se najraje uči. Ko mu je deček odgovoril, je bil car z odgovorom tako zado- voljen, da je potegnil cekin iz žepa in mu ga po- nudi.

Deček pa ni hotel vzeti cekina in ko ga je sultan vprašal, zakaj ga ne mara, mu je odgovoril:

„Ne smem, zaradi mamice, ker bi drugače mi- slila, da sem ga nekje ukradel!“

Car pa mu reče:

„Kar vzemi ga, pa povej doma, da ti ga je dal sam car.“

Šolarček mu zopet odvrne:

„Ne smem, ker bi mi mati rekla: če bi ti dal car, bi ti dal gotovo več.“

Sultanu je bil deček zdaj še bolj všeč, zato iz- vleče iz žepa polno pest bleščočih cekinov in mu jih da, pa mu tudi ukaže, naj pride prihodnji dan k njemu na dvor.

Drugi dan odide šolarček k sultanu; toda ko hoče vstopiti v palačo, ga ustavi stražar in ga ne pusti dalje. Mali deček dolgo časa moleduje in ko mu vse prošnje in solze nič ne pomagajo, pove stražniku, kaj se je prejšnji dan dogodilo, pa ga zato ponovno poprosi, naj ga pusti na dvor.

Ko stražnik to čuje, mu reče:

„Dobro, pustim te noter, toda le pod pogojem, da si razdeliva vse, kar dobiš pri carju.“

„Naj bo,“ odgovori prebrisani deček, „meni eno, a tebi vse ostalo!“ —

Ko je prišel šolarček pred carja, ga vpraša car, kaj si želi. Ta mu pa odgovori, da noče ničesar, le sto udarcev po podplatih naj mu presvetli vla- dar milostno nakloni. Car ga je od tega zavračal, toda ker ga ni bilo mogoče pregovoriti, zaukaže, naj prinese šibe.

Ko je bilo za sto udarcev vse pripravljeno, pa prične deček: „Visoki car, zaukaži, da dobim jaz en udarec, a ostalih 99 pa naj dobi tisti, ki čuva tvoja vrata, ker me ni hotel pustiti v palačo, dokler mu nisem obljubil, da si razdeliva darove, ki jih dobim od tebe. Obljubil sem mu vse razen enega.“

Ko je car to slišal, je zaukazal kaznovati straž- nika, dečka pa je vzel k sebi in ga dal v višje šole. Pravijo, da je bil deček pozneje najboljši carjev svetovalec.

Za mladino in prosveto

Iz tajništva Krščanske kulturne zveze:

V NOVO PROSVETNO SEZONO

Nekaj načelnih misli našim kulturnim organizacijam

Znašli smo se spet v času, ki odpira vrata naših prosvetnih dvoran in nas vabi k no- vemu kulturnemu udejstvovanju. Premis- liti bo treba, kako bomo spet šli z novimi močmi na delo ter nadaljevali tam, kjer smo ob zaključku lanske prosvetne sezone ostali. Kakor so povsod kritiki, tako jih naj- demo tudi na prosvetnem polju. Sicer smo jim hvaležni, kajti iz kritik se človek uči. Urezali pa so se v toliko, ker so kritizirali stvar, ki sploh ne obstoja. Zanimivo je predvsem to, da so v prvi vrsti taki, ki še nikoli niso praktično s prstom mignili na kulturno-prosvetnem področju.

Vse kulturno delo je treba postaviti na tako široko podlago, da bo zajelo vso našo pokrajino, mesto, trg in vas, gospodično in preprosto dekle, inteligenta in kmečkega fanta, ker je le na široko demokratični pod- lagi mogoče vsakogar pri nas ogreti za sa- movzgojno in samoizobraževalno delo, ki ga mora urejevati in vzpodbujati enotna volja. Jasno je, da je treba računati z ra- zličnostjo duševnega razvoja posameznih skupin naše mladine, upoštevajoč misel- nost in vse karakterne črte raznovrstnih slojev naše družbe. V ta namen se morajo natančno proučiti vse kulturne potrebe po- sameznih stanov v našem ljudstvu, kar ne bo posebno težavna stvar, ker je naš narod po večini kmečki in delavski. Za prve čase je treba ustvariti, predvsem pri naših kra- jevnih kulturnih organizacijah zaradi prak- tične izvedbe, nekakšen minimum delov- nega programa, ki pa ne sme biti ozkosr- čen, ampak naj bo širokogruden, zmožen nadaljnega razvoja in izpopolnitve. Vse programe posameznih skupin je treba po- rediti nekim višjim, vsem slojem našega naroda skupnim kulturnim namenom, predvsem podrobnemu kulturnemu delu v našem ljudstvu.

Samo po sebi je umevno, da mora posta- ti mladinsko-kulturna stran našega lista ne- kako zrcalo vsega kulturnega in prosvetne- ga dela naše mladine. Kot lansko leto bo- mo na tem mestu tudi letos poročali o tem delu in o doseženih rezultatih. Tem večjo pažnjo bomo posvečali idejnemu člankom, katere bo poskrbela Krščanska kulturna zveza, da bo tako postala tudi v resnici mla- dinsko-kulturna stran v „Našem tedniku“ pravi duševni vodnik naše mladine. Vsakr- šna misel, vsak predlog — naj pride od ko- der že koli — če je le dober in resnično ko- risten, naj dobi prostora.

Pridem k najvažnejšemu v mladinskem

vprašanju, k izobraževanju in vzgoji mla- dine same in po njej tudi širokih ljudskih plasti; za danes se moramo od obširnega gradiva, ki bi ga bilo treba obravnavati te- meljito s historično — razvojnega stališča v vseh dušeslovnih, socialnih in etičnih ka- rakternih črtah vse do sodobnih stremeljenj, omejiti le na par temeljnih misli.

Svojčas, v začetku vojne ali tam okoli, sem bral v nekem književnem listu krilati- co mladega slovstvenika, ki je resno zatrje- val, da je „vojna nekaj čudežen ventil, sko- zi katerega bo šlo iz človeštva vse ono sla- bo, ki se je nabralo tekom desetletij vsaj na videz mirnega življenja Evrope“. Fraza je bila lepa. Danes, ko je preteklo skoraj deset let po onih dneh, vidimo, da je bila le lepo zvaneča literatura, nekaj duševni akrobatizem, ki je zaradi hipnega estetske- ga ugodja izgubil pod seboj trdna tla ob- jektivnega gledanja. Že prvi pogled na sta-

Prispevajte v kulturni fond!

nje, v katerem živi duša sodobnega človeka, nas pouči, da če je vojna prizadejala svetu obilno škodo na materialnemu imetju, je še več uničila na njegovem kulturno-du- ševnem obrazu. Odtod tudi vseobči klic po prenovljenju človeške notranjosti.

Zdi se mi pa, da ni nemogoče porušene zgradbe človeške duhovnosti popraviti, če ne popravimo prej njenega temelja same- ga, človeške duše. Vojna je v človeku okre- pila sebično in krvoločno bitje, brez zna- čaja, vesti in volje do vsakega dela. Vtisniti človeku potezo značaja, zbuditi v njem vest, ki naj loči dobro od slabega, vžgati v njem voljo in ljubezen do kulturnega dela, to so tri naloge, ki jih mora sodobno človeštvo dovršiti, če hoče, kakor pravimo, rešiti sa- mo sebe.

Za naše slovensko ljudstvo je takšen pro- gram vzgojnega dela zaradi razmer, v ka- terih živimo, še bolj potreben. Potreben je tudi predvsem naši mladini, če si hoče sko- vati svojo osebnost tako, da bo vredna no- siteljica tradicij našega naroda in da bo pripravljena na vse težke dneve življenja, ki nas na tej grudi morda še čaka. Le po- tem bo naša mladina mogla upravičeno za- peti z Župančičem:

„Mi gremo naprej, mi gremo naprej, mi strelci“...

BISERI NAŠE BESEDE:

SREČKO KOSOVEL

Srečko Kosovel (rojen 1904. v Sežani, umrl kot visokošolec 1923. leta za jetiko) je pesnik Krasa in njegove trpke lepote. Kot deček je od blizu doživljal grozote pr- ve svetovne vojne, ki so mu pustile v duši mračne vtise. Kosovelova sila je v prist- nem, globokem čustvu in izrazni sposob- nosti. Takratna slovenska javnost je spo- znala prepozno, da je slovensko slovstvo iz- gubilo največji pesniški talent tedanje do- be. Umrl je iz revščine. Da ni umrl tako mlad, bi postal gotovo prvi slovenski lirik sodobnega časa.

„Rad bi povedal ljudem lepo, dobro be- sedo, svetlo besedo, kakor je svetlo novembr- sko sonce na Krasu.“

Toda moja beseda je težka in molčeča, grenka, kakor je brinova jagoda s Krasa.

V njej je trpljenje, za katero ne boste ni- koli zvedeli, v njej je boleš, katere ne mo- rete spoznati.

Moja bolečina je ponosna in molčeča in

ZA BISTRE GLAVE

Rešitev slikanice „Kaj mu manjka?“

Osem razlik: 1. avtomobilska številka, 2. klesče, 3. črka na vedru, 4. kilometerski ka- men (številka), 5. kilometerski kamen (km), 6. tretje drevo od desne, 7. zadnje kolo pri avtomobilu, 8. luknja v strehi.

bolj nego ljudje jo razumevajo bori na gmaj- ni in brinjevi grmi za skalami.“

Mati čaka

Tujec, vidiš to luč, ki v oknu gori?

Moja mati me čaka in mene ni,

vse je tiho v noči, polje temno,

zdaj bi stopil tja, pokleknil pred njo.

Mati, poglej: nič nočem več od sveta,

reci besedo, besedo, besedo od srca,

da bo v njej mirna luč in topel svit

zame, ki tavam okrog ubit, ubit.

Jo! Ugasnila je luč. Zakaj, ne vem.

Šel bi pogledat, tujec, a zdaj ne smem.

Daj mi, da morem umreti tukaj, sedaj,

glej, meni je ugasnil edini, poslednji sijaj.

38 MILIJONOV UČENCEV IN ŠTUDENTOV V ZDA

V akademskem letu 1954/55 bo obiskovalo okoli 38 milijonov učencev in študentov razne ameriške šole. Kakor so preračunali, bo doseženo najvišje stanje učencev v aka- demskem letu 1959/60. V tem času ne bo manj kot 46 milijonov mladih Amerikan- cev obiskalo ljudske, srednje in visoke šo- le. Za letošnje šolsko leto je na visokih šo- lah vpisanih 2,533.000 slušateljev, kar po- meni povišanje za 89.000 od lanskega leta. Skupne stroške za javno in privatno izob- razbo cenijo letos na 13,7 milijard dolarjev.

MLADINA PIŠE:

Spominčki iz moje otroške dobe

Otroška, najlepša leta smo prebili na de- želi. Očka so bili železničar, torej se niso mogli toliko zanimati za nas, oziroma za naju. Za naju pravim, namreč za brata in zame. Starejša sestra je bila hudo bolna, le- žala je v bolnici, tako da ni bilo mame sko- raj nikoli doma. Imeli smo še prav majhne- ga brata, za katerega pa skoro vedeli nismo. Z bratom sva bila torej prepuščana sebi. Dasi je brat dve leti mlajši od mene, sva se vendar prav dobro razumela. Saj sva vse skupaj doživela in bila - žal prevečkrat sku- paj tepena. A nič naju ni bolelo. Kričala sva pač, da so prej prenehali s preljubni- vo palico. Imela sva mnogo prijateljev.

Ti prijatelji so imeli kozla, mi moziček. Čudno se vam zdi, da se spominjam ravno takih stvari. Toda, pozor! Kozla smo vpre- gli v voziček, mi junaki pa smo se skobaca- li gor, se v diru odpeljali, tako da smo se nešteto krat znašli v jarkih s kozlom vred. Domov smo prišli taki, da se je križala naša stara Micka in nam rekla, da smo „ravbar- ji“. Bili smo jako muzikalični ljudje vkup. Naše harmonike, piščalke in boben so od- dajali kar najlepše glasove, če smo se spravi- li nanje. Nekoč smo se zmenili, češ da gremo pogledat malo po svetu. Zjutraj smo se odpeljali s kozlom v sosednjo, precej od- daljeno vas. Dobro se nam je godilo! Ljud- je so nas radi videli, morda tudi poslušali (danes tega ne vem), dali so nam črešnje, tako da lačni nismo bili. Naša dekla nas je čakala, prišli smo domov šele zvečer. Bila sva z bratom strašno tepena, čeprav sva se skrila na podstrešje. Seveda drugi dan nisva smela nikamor, samo na vrt. Pred hišo je bil izredno velik in lep vrt. Skozi odtrgane late (najino delo) so prišli k nam najini zvesti prijatelji. Če ni bilo drugače, sva pa midva ušla k njim. O, ne vem dneva, da ne bi midva kaj „pametnega“ naredila. Zato so naju postrani gledali, le stari oča so bili najin prijatelj. O, radi so naju imeli, saj naju imajo še sedaj, ko sva večja in so oni izpolnili 95. leto. Vsak večer sva z bratom pokleknila ob njihova kolena in molila.

Še nekaj! Kadar sva kakšno pametno iz- vedla, je prišel parkelj z verigo, a hvala Bo- gu samo pred vrata. In midva, junaka, sva se ga resnično bala, ne čudite se, če sva pri- lezla prašna izpod kakšne omare. O, midva sva dobro vedela, da je parkelj hud, saj sva ga videla na god sv. Miklavža, kako dolge roge ima in kako črno zna gledati.

Najlepše pa je bilo, kadar so stari oča začeli pripovedovati pravljice, dolge, dolge

PODJUNSKA MLADINA, kam gremo v nedeljo, dne 26. septembra? — ROZALSKO

ŽEGNANJE je. — Zato po stari navadi

— — — VSI NA GORO SV. HEME! — — —

o vilah, kraljevičih in kraljičinah. Takrat sva komaj čakala in se veselila z bratom, kdaj pride kraljevič po mene in bova po- tem oba šla z njim. „Jaz bom kraljičina, ti boš pa lahko imel velik, velik meč in pu- ško, sem mu dejala“. In brat je bil zado- voljen, pa še kako.

Bili so to časi, polni zlatega veselja, ti- stega pravega, edinega.

Kmalu sem morala v šolo. Učila me je sestrična, ki sem ji kar čez noč morala reči gospodična učiteljica. O, in vsak dan sem klečala, pa zakaj? Ker mi je bilo dolgčas po bratu, in nisem znala sedeti pri miru. Pravila sem bratu, kako hudo je v šoli. Pa se je odločil, da pojde enkrat z menoj! In res! Toda že prvo uro je zadremal. Jaz sem ga pustila, saj je, preden je zadremal, rekel, da se mu smilim.

Nikdar ne bom pozabila z bratom tistih prelepih časov. —

Jožica K.

MODERNA PREVOZNA KLINIKA V HONKONGU

Iz prispevka ameriških dobrodelnih or- ganizacij so opremili moderno prevozno kliniko za zdravniško pomoč beguncem. Osebe, z zdravniki in bolničarke, so pro- stovoljci in lahko nudijo pomoč kakim 4.000 osebam na mesec.

Krompirjevka je dobro travniško gnojilo

Prav jesensko občutje vzbudi pogled preko praznih krompirišč, na katerih se kadi na kupe spravljena suha krompirjevka. O blaki dima pričajo, da je krompir pospravljen, da je tudi krompirjevka doslužila. Otrci se ob požiganju teh kupov vesele, ko lahko brezskrbno brskajo po ognju, posebno še, če kje v bližini pasejo. Tudi marsikomu odraslemu najbrž taka jesenska slika prav prijetno dě. Iz kmetijskega vidika pa tako jesensko požiganje krompirjeve pomeni veliko škodo.

Nobenemu kmetu ne bo v naših krajih prišlo na misel, da bi žitno slamo na njivi zažgal, namesto da bi jo spravil domov. Rečemo pa lahko, da kmet, ki sežiga krompirjevko, ravna prav tako nes pametno kot tisti, ki bi sežigal slamo. Krompirjevka vsebuje namreč mnogo humusa (rodovitne prsti) in hranilnih snovi.

Vsak kmetovalec mora skrbno ravnati z rodovitno prstjo svojih njiv, pa naj že veliko ali prav malo uporablja umetna gnojila. Humusa namreč ni mogoče kupiti v tovarni, nastati more le iz rastlinja kot n. pr. iz hlevskega gnoja ali rastlinskih odpadkov. Humus je predpogoj za trajno enak donos zemlje. Kmet, ki uporablja veliko umetnih gnojil, bo z dobro preskrbo rodovitne prsti na svojih njivah dosegel večjo rentabilnost umetnega gnojenja; tisti pa, ki meni, da mora pri umetnih gnojilih štediti, ima največkrat malo rodovitne prsti na svojih njivah. Zato bi prav tak še posebno potreboval vsak kilogram hranilnih snovi, ki so v krompirjevki. V množini krompirjevke, ki zraste povprečno na en hektarju, je toliko hranilnih snovi kot v 100 kg nitramonkala, 50 kg super-

fosfata, 100 kg 40% kalijeve soli in 100 kg mešanega apna skupaj.

Te množine bi stale 220.— šil., kar je več, kot kmet navadno porabi za umetna gnojila za hektar površine.

Najbolj učinkovito deluje krompirjevka na travnikih, za katere hlevskega gnoja navadno vedno primanjkuje. Najprimerneje je, da raztrošimo krompirjevko v jeseni bolj natanko po travnikih in pašnikih, in sicer predvsem po takih, katerim primanjkuje rodovitne prsti (ker že dolgo niso bili gnojeni s hlevskim gnojem) in po takih, kjer hočemo seči že zgodaj spomladi. Tudi po travnikih, ki se poleti ali v igredi naglo izsuše, raztrošimo krompirjevko. Vigredi je treba potem s primernim strojem (morda kar z valjarjem) pritisniti krompirjevko v zemljo in odstraniti samo večjo navlako. Drugo naj ostane na travniku in naj se vraste.

Z uspehom boste v vseh slučajih zadovoljni:

1. Travnik, ki ima malo rodovitne prsti, bo dobil gnojilo, iz katerega bo mogel nastati potrebni humus. Trava bo vidno boljša.

2. Travnik ali pašnik, ki ga hočete zgodaj rabiti, bo plast krompirjeve ščitila pred mrlimi vetrovi in pomladnimi pozebami, da bo lep temnozelen in bo hitro rasel. Na ta način boste oskrbljeni z zgodnjo krmo, katero živina zaradi vitaminov v tem času posebno potrebuje.

3. Travnikom, ki trpe zaradi suše, bo krompirjevka posebno dobro dela, ker bo ovirala prenaplno osušitev. Taka zaščitna plast je v zgodnji rasti na travnikih mnogo krat važnejša kot vsako umetno gnojilo.

Nastopi psov ovčjakov

Kot vsi ljudje, ki trdo delajo, si tudi angleški pastirji včasih vzamejo kaj dopusta. A tudi ko se oddaljijo od svojih staj in kmetij, pomeni njihova odsotnost le redkokdaj pravi dopust, med katerim bi popolnoma pozabili na običajno delo, ker mnogi med svojimi počitnicami radi prikazujejo množici navdušenih gledalcev, kakšno je pravzaprav njihovo delo z ovčami in psi.

Ta zanimiva prikazovanja nadarjenosti psov in vzajemnega zaupanja ter sodelovanja med pastirji in psi so v mnogih krajih Velike Britanije na sporedu od maja do oktobra. Eden izmed teh nastopov je prav v osrčju Londona. Zanimanje zanj je tako veliko, da privabi vsakokrat približno 250 tisoč gledalcev. Najvišji cilj vseh rejcev psov je, vzrediti živali, ki bi zmagale v tekmi za „modri trak Erike“, to je za mednarodno prvenstvo. Mnoge drage pse, o katerih vodi posebno društvo rodovnik, so izvozili v Avstralijo, Novo Zelandijo, Južno Afriko in v Združene države.

Na tekmah za mednarodno prvenstvo je vedno mnogo kupcev iz tujine. Zanimivo je, da si prireditelji nikoli ne prizadevajo, da bi s propagando privabili čim več gledalcev, ker ti itak prihajajo iz lastnega na-

giba. Kot na pašnikih, tako tudi pri nastopih polagajo važnost na sposobnost in ne na zunanost.

Mednarodnemu nastopu prisostvujejo vsi. Podeželski ljudje v športnih oblekah stoje poleg meščanov, tujih turistov in krajevnih prebivalcev. Kmetje, ki sta jim veter in sonce ožgala obraz, se bratijo z lordi. V prisrčnem in domačem vzdušju si izmenjavajo vtise o dogodku ter mirno in vešče razpravljajo o njem.

Kaj bi videli, če bi prisostvovali katere-mu teh nastopov? — Videli bi psa, ki vodi čredo proti gospodarju v ravni črti, v kolikor mu je to spričo nemirnosti živali mogoče; videli bi, kako zbira ovce okoli sebe in jih nato pelje proti dvema oddaljenima in ločenima stajama. Največja preizkušnja dobrega psa pa je, ko eno samo ovco, ki bi se rada združila z ostalimi, samo s pogledom mirno in dobrovoljno prepriča, da spremeni ubrano smer. Seznanili bi se s tehničnimi izrazi za naloge, ki jih mora izvršiti pes, kot „prehiteti“, „ločiti“ ali „združiti“ čredo.

Naučili bi se ceniti te zveste in razumne živali, ki po nadarjenosti, potrpežljivosti, ubogljivosti in vdanosti nimajo enakih v vsem živalskem svetu.

ZANIMIVOSTI

AFRIKA PROSI ZA ZDRAVNIKE IN UČITELJE

V Veliko Britanijo sta pred nedavnim prišla dva afriška katoliška škofa iskat evropske zdravnike, bolniške strežnice, babice in učitelje — laike ali redovnike — ki bi bili pripravljeni iti delovat v njuni škofiji. Eden je prišel iz dežele Kumasi, drugi iz Kete, ki obe ležita na Zlati obali. Obe škofiji imata lepo cveteče urejeno katoliško življenje, na stotine osnovnih šol in sta pričela prav pred kratkim s tiskom prvih knjig v jeziku ašanti, ki ga govore njuni verniki. Obema deželama pa manjka bolnišnic, porodišnic, materinskih domov, zlasti prvi. V drugi, v Ketu, vlada pomanjkanje na področju šolstva. Solstvo je tam sicer v državnih rokah, toda država, ki plačuje učitelje, prepušča skrb zanje katoliški Cerkvi.

V PRETEKLEM DESETLETJU SE JE PODALJSALO ŽIVLJENJE POVPREČNEGA AMERICANA ZA PET LET

Neka ameriška zavarovalna služba naznanja, da se je življenje povprečnega Američana v zadnjem desetletju podaljšalo za pet let. Lani je znašala namreč povprečna življenjska doba Američanov, ki so v službah in torej zavarovani, 68,9 let. Statističarji omenjene družbe pravijo, da je pri-

pisati podaljšanje povprečne življenjske dobe Američanov predvsem velikemu zmanjšanju umrljivosti med otroki in mladimi ljudmi, pa tudi uspešnejšemu pobijanju nalezljivih bolezni.

„VOHUNI“ PROTI NEDOVOLJENEMU UGODJU

Malajski časopis „New Path News“ poroča v enem svojih člankov, da more duh po dobri jedi v gotovih okoliščinah v rdeči Kitajski spraviti človeka celo v zapor.

Kitajski vojak Vang Sun Čang iz mesta Jentaj v provinci Šantung, ki se je boril na strani Severnokorejcev in se iz ujetništva ni hotel reprimirati, je pripovedoval, da je na lastne oči opazoval „vohunske oddelke“, ki jih sestavljajo predvsem mladoletni.

Ti mladoletni se po nalogu komunistične stranke potikajo po cestah kitajskih mest in „vohajo“ za vonji posebno dobrih jedi. Če kaj posebnega opazijo, obvestijo tajno polcijo, ki nemudoma vdere v hišo in ugotovi ime krivca, imena gostov — če so slučajno v hiši —, vzrok gostije in izvor živil. Če gostitelj ni član stranke in če ne more dati popolnoma točnega odgovora, mora računati s tem, da bo na javnem zborovanju obtožen. V takih slučajih je najverjetnejša posledica izguba celotnega premoženja, včasih tudi zapor.

Našim gospodinjam

Kako sušimo razno sadje?

Češplje

za sušenje pustimo na drevju tako dolgo, da zvenejo pri pečlu, potem jih šele potrgamo in nekaj dni razgrnemo na zraku. Nato jih pričnemo sušiti tako, da jih polagoma izpostavimo vedno večji vročini. Ako bi jih kar z drevesa, polne soka, deli v hudo vročino, bi popokale in tako veliko zgubile na vrednosti. Na zadnjič opisani sušilnici jih pričnemo vlagati na zgornjo leso in jih pomikamo polagoma vedno nižje v hujšo vročino.

Nadevane češplje dobiš takole: Izberi iz lepo posušenih češpelj najdebelejše in najdrobnejše, prereži vsak sadež podolgem (na eni strani) in iztisni iz njega koščico, nato potisni drobnejše češplje v debelejšše.

Ako pomočimo sveže češplje tri do pet minut v vrelo vodo, potem pa takoj v mrzlo, prav izlahka potegnemo z njih kožico; nato jih denemo sušiti. Napol suhim izpah-nemo koščice, potem ploskoma stisnemo in posušimo, kolikor je še treba. To so pri-nele. Najlepše barvane pri-nele dobimo s sušenjem na soncu. Za domačo rabo so pa dobre tudi one, ki se posuše v peči ali sušilnici, kljub temu, da so temnejše barve. Hranimo jih tesno vložene v primernih zabojčkah ali vrečah. Skoro vse koščičasto sadje se suši tako kakor češplje, zlasti češnje se dajo na ta način prav dobro obrniti v prid. Tem se lahko, ko so napol suhe, iz-tisnejo koščice, in tako dobimo češnjeve „rozine“.

Jabolka

suše pri nas navadno zrezana v krljce. Ve-liko lepše suho blago pa dobimo, ako jih olupimo, izpah-nemo peščiče in jih zreže-mo na obročke. Vse to opravi majhen stroj-ček zelo hitro in lepo. Ako jim hočemo o-hraniti tudi lepo belo barvo, jih moramo vreči v mrzlo vodo takoj, ko jih olupimo, da ne porjave, preden jih denemo na lese.

Drobne hruške

sušimo cele in za navadne potrebe neolup-ljene. Debelejše razrežemo podolgem v dva ali štiri kose, izrežemo peščiče in muho. Ako hočemo dobiti posebno lep in drago-cen suh izdelek, jih tudi olupimo. Se veli-ko več pridobijo na okusu, ako jih pred sušenjem parimo, da se zmehčajo in jih šele potem posušimo. Seveda moramo ime-ti za to primerno pripravo. (Brzoparilnik bi se dal porabiti v ta namen.)

Jabolka in hruške postavimo takoj v za-četku na hudo vročino (vlagamo jih torej na spodnje lese) in jih pozneje od vročine odmikamo vedno bolj.

Oreh

se suše najlepše na soncu, ako so izpostav-ljeni obenem zračnemu prepihu. Pa tudi na temenu peči, kjer se suše počasi in ena-komerno, ohranijo jedra lepo belo barvo. Nikdar se pa ne smejo sušiti v dimu ali prehudi vročini, kjer jedro počrni in dobi tudi neprijeten okus.

Suho sadje se ne sme takoj spraviti v shrambo, ko se vzame iz peči ali iz sušil-nice, ampak ga je treba razprostrti na zračnem prostoru (pod streho), kjer ostane nekaj dni, da se shladi in še nekoliko pre-suši na zraku. Potem se šele spravi v redke vreče, ki se obesijo pod streho tako, da ne morejo miši do njih.

Na ta način spravljeno suho sadje se o-hrani veliko bolje kakor zaprto v skrinjah in zabojih. Vsekakor pa mora biti shranje-no na suhem kraju, kajti v vlažni shrambi se pokvari v kratkem času, ker se navzame vlage.

Iz 100 kg svežega sadja dobimo

suiih jabolk 10—12 kg, hrušk 13—16 kg, češenj 25—26 kg, marelic 10—12 kg, mira-bel 25—30 kg, češpelj 30—32 kg suhega bla-ga.

Kuhinja

Češpljevi cmoki. Skuhaj, olupi in pretlači 5 krom-pirjev, prideni celo jajce, rumenjaki, košček presne-ga masla, malo soli, 3 osminke litra moke in napravi gladko testo. Razvaljano kakor za debele rezance razreži na manjše kvadrate in zavij v vsakega svežo češpljo, ki ji koščico zamenjaj s koščkom sladkorja, ter oblikuj okrogle cmoke. Kuhaj jih v slanem kro-pu počasi 5—7 minut, pobiraj posamezne iz vode ter polagaj na pločevino z drobtinami, oprazenimi v masti. Serviraj s sladkorjem potresene.

Češpljev štrukelj. Dobro zrele sladke češplje operi, odstrani koščice ter razreži na kolesčke. Razvlečeno testo potresi z drobtinami, sprazenimi v presnem ali kuhanem maslu, z narezanimi češpljami, slad-korjem in cimetom; zavij od dveh strani, pomaži z jajcem in speci na pločevini. Na češplje lahko po-treseš tudi rozine in nastrgane limonine lupine.

Češpljev pečenjak. Napravi navadni gostejši pe-čenjak, t. j. vzemi malo več moke kakor sicer, ter ga peči. Kadar ga drobiš, mu primešaj na kocke zre-zane, sveže s sladkorjem potresene češplje ter še to-liko časa peči, da se češplje zmehčajo ter serviraj s sladkorjem potresene.

AVTOMATIČNE TOVARNE

V Oxfordu je tajnik oddelka za industrijske raziskave izjavil, da se pričenjajo po-javljati že prve pol oziroma popolnoma av-tomatične tovarne. S tem je tudi dan do-kaz, da lahko avtomati — elektronski stroji oziroma takozvani elektronski možgani — popolnoma nadomestijo ročno delo v livar-nah, mehanič. delavnicah, za pregled blaga in pakiranje, pri čemer se stroški zmanjša-jo, natančnost dela pa poveča. Elektronske računske stroje bo v bodočnosti mogoče še tako izpopolniti, da bodo tvorili glavni kontrolni mehanizem v avtomatičnih to-varnah.

KONGRES BABIC V LONDONU

Nedavno se je na Bedfordovem kolegiju v Londonu zaključil mednarodni kongres babic. Kongres, ki ga je organizirala Med-narodna babiška zveza, je bil pod pokrovi-teljstvom kraljice Elizabete II. udeležile so se ga zastopnice iz vseh držav. Na njem so razpravljali o vprašanju: „Babica — njeno šolanje in poklicna odgovornost“. Starejše babice iz londonskih in okoliških babiških šol so povabile svoje kolegice s kongresa na obisk v njihove bolnišnice.

VEGETACIJO PUŠČAVNATIH PREDE-LOV OBNAVLJAJO S SEJANJEM IZ LETAL

Znanstveniki ameriškega poljedelskega ministrstva so izdelali načrt, po katerem bodo iz letal posejali velika gorata področ-ja, ki so postala neplodna zaradi erozije in suše, in s tem obnovili vegetacijo. Načrt bodo naprej izvedli v Idahu, Nevadi, Uta-hu, Koloradu, Novi Mehiki, Arizoni, Kali-forniji in Oregonu.

Bogato izbiro sadnih dreves

imam na razpolago po zmerni ceni. — Dreves-nica inž. MARKO POLCER, Spodnje Vinare, P. št. Vid v Podjuni — (St. Veit im Jauntale).

ZA DOBRO VOLJO

Dva prijatelja

„Slišal sem, da je tvoj pes zelo razumen.“ „Pa še kako! Postavil sem predenj kost in bankovec za sto šilingov. — In veš, izbral je kost, ta prebrisanec.“

Po prometni nesreči

„Kako je vendar mogel priti pod avto?“ „Ne verjamem, da bi to hotel še vam en-krat pokazati.“

König

je tako priljubljen — ker zmeraj kaj novega*) prinese

*) Na primer nove pudingove veste z deset različnimi okusi.

Prometnih nesreč je vedno več

Uradne statistike potrjujejo, da se je število motornih vozil v Avstriji v zadnjih petih letih tako pomnožilo, da so res morda ceste včasih krive tako številnih prometnih nesreč. Ob vsem tem dejstvu pa bo resnica le ta, da so do 90% predvsem vozači motornih vozil krivi neštetih prometnih nesreč, ki so terjale procentualno v Avstriji več človeških žrtev kakor v katerikoli državi v Evropi.

O vozačih, ki so zakrivali prometne nesreče zaradi prevelike hitrosti, so policijske ugotovitve povedale, da jih je bilo prav tako 90% alkoholiziranih.

Tudi to poglavje meče značilno luč na današnje življenje. Tisti, ki žele prehitro živeti in se izživeti po svoji lahkomišelnosti, mnogokrat končajo življenje v mlaki krvi na cesti.

Večje važnosti pa je, kar njihovo neodgovorno početje povzroči: težke telesne po-

škodbe ali celo smrt tistih nedolžnih, ki so se držali prometnih predpisov in jih je brezobzirnost in strast po uveljavljanju iztrgala iz njihovih družin. Njihovo neizmerno krivdo ne morejo odmeriti niti sodišča, ker je zakonodaja v tem pogledu zastarela.

Datumi in kraji spričo te moderne kuge že niso več važni: Pri Podklostru je vozač, ki se je napil poceni vina v Trbižu, treščil v avtomobil nekega diplomata in so bile tri osebe mrtve in štiri težko ranjene.

Motorni vozač iz Zrelca s svojim prijateljem na sociju je s toliko brzino zadivjal mimo kolone stoječih vozil, da je zadel v osebni avtomobil, ki je sicer brž zavrl, a je zaradi tega treščil vanj zadaj tovorni avto. Posledica: dva mrtva in deset ranjenih.

Itd., itd. bi lahko naštevali. Nekaj drži: smrt je danes skoraj hitrejša na cesti kot doma.

Mednarodni kat. kongres strokovnjakov za izseljevanje

Od 12. do 17. septembra se je vršil v Bredy na Nizozemskem mednarodni katoliški kongres za izseljevanje, ki se ga je udeležilo okoli 300 zastopnikov s strokovnjaki za izseljeniška vprašanja iz Afrike, Anglije, Argentine, Avstralije, Japonske, Kanade, Kolumbije, Luksemburga, Malte, Nemčije, Nizozemske, Nove Zelandije, Španije, Švice, Trsta, Venezuele in Združenih držav.

Ob otvoritvi je govoril načelnik Mednarodnega odbora za evropsko preseljevanje (ICEM), Hugh Gibson. Govornik je poudaril pomen množic, ki prihajajo iz preoblikovanih dežel zahodne Evrope, za mnoge prekomorske pokrajine, kjer so te delovne sile dragocene za razvijanje velikih naravnih virov še neizkoriščenih področij.

„V tridesetih mesecih svojega delovanja je ICEM preselila četrta milijona Evropejcev.

Med njimi je bilo 66.000 žena in otrok, ki so prišli za možmi in očeti, 100.000 beguncev, ki so spoznali, da niso zaman v imenu svobode žrtvovali dom in domovino. Več kot 250.000 ljudi je zapustilo za seboj bedo, revščino in obup in jo zamenjalo za dežele novih možnosti.“

V imenu ameriške katoliške dobrodelne narodne konference, NCWC, je kongres pozdravil Mons. Edward E. Swannstrom iz New Yorka, ki je med drugim v svojem govoru tudi rekel:

„Kot kristjani moramo vsa svoja prizadevanja posvetiti stalnemu odtekanju emigrantov iz prenaseljenih središč zahodne Evrope in to vse dotlej, dokler ne bodo premagane družbene napetosti, ki jih povzroča potreba in brezposelnost.“

KÄRNTNER VERKEHRS-GESELLSCHAFT

Paul Springer in Dossi & Ruttig, Celovec Klgt.

Naša prihodnja jesenska potovanja

posebno poceni in aktualno:

- 2. — 4. 10.: 3 dni na oktobrsko slavo v Monakovo
Vozna cena vključno dvojne prenočitve in zajtrk \$ 300.—
 - 9. — 10. 10.: 2 dni Dolomiti — Bozen — Meran
Vozna cena vključno celodnevna hrana \$ 200.—
 - 10. 10.: 1 dan Bled — Vintgar — Bohinjsko jezero — Soška dolina
Vozna cena s kosilom in vizumom . . \$ 120.—
 - 16. — 17. 10.: 2 dni Opatija — Trst. — Vozna cena vključno 1-dnevno hrano, vizumom in obiskom postojnske jame \$ 220.—
 - 17. 10.: 1 dan po novi gorski cesti Magdalenska gora — Eibiswald — Deutschlandsberg — Stainz — Graz — Pack — Celovec. — Vozna cena . . \$ 90.—
- Prijave in pojasnila v naši poslovalnici v Kärntner Reisebüro Celovec, Neuer Platz 2 — Telefon 30-89 in 43-21

Prodajalnica Bergler- in Krobath-Putz mlatilnic kakor tudi nemških Holder-Diesel traktorjev

Pojasnila in ogled vsak čas

H. WERNIG KMETIJSKI STROJI
CELOVEC, Paulitschgasse 13, Telefon 35-02

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER

24. in 25. 9.: „Tod des Handlungsreisenden“ (ni za mladino)
26. do 30.: „Die letzte Brücke“

PRECHTL

Od 24. do 27. 9.: „Peter Pans heitere Abenteuer“

DOBRILA VES

25. 9. ob 20. uri in 26. 9. ob 16. uri: „Der Briefträger Müller“

Plašči iz balonske svile, dežni in za motoriste najceneje v strokovni trgovini **V. TARMAN**, Celovec-Klagenfurt, Völkermarkter Strasse Nr. 16.

Pletenine in vezanine

kupite ugodno pri

M. Kopeinig

Villach - Beljak, Autobahnhof
Izdajamo tudi po meri

NAPRODAJ

Štedilniki s centralno kurjavo (gretje sobe iz štedilnika), štedilniki s kotli na pritisk, štedilniki z bakrenimi kotli, domače krušne peči, dvonadstropne s prekajevalnico s kurjavo na les ali elektriko, Sepp Krobath, gradnja peči in štedilnikov, št. Vid na Glini - St. Veit a. d. Glan, obisk in ponudba brezplačno.

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Flanelske rjuhe 48.-, damske garniture tople 16.-, haderce, krasne 10.-, moške srajce 38.-
STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

Usnjeno oblačilo samo pri proizvajalcu Wernisch Friedrich, Beljak, Italiener Strasse 22. Kvaliteta odloča!

Nočne svetilke in senčniki v največji pri radio-svetovalcu
OTTO GAGEL
Beljak — Villach

Neprekosljivi Hoover-pralni stroji, kuhinjski stroji, sesalci prahu za tebe, za mene, za vse!

HAAS & CO.

CELOVEC, Bahnhofstr. 3

Modroce, tapcirano pohištvo, dobro in poceni samo pri proizvajalcu **Johann Ortner**, Beljak, Widmangasse 31 ter Ringmauergrasse Nr. 11.

KUPIM

hišo z gospodarstvom ali gostilno v vrednosti do 200.000 šilingov. Naslov dobite v upravi lista.

Priložnostni nakupi: enosni priklopniki, osi za priklopnike, železna platišča (Felgen) in vzmeti
SCHROTTVERTRIEB Franz Rumwolf, Klagenfurt, Flatscherer Strasse 18, telefon 37-78.

V NAJEM

S 15. oktobrom dam v št. Lipšu v Podjuni v najem malo posestvo, 6 ha sveta, domač mlin, elektrika in voda. Naslov na upravi „Našega tednika“.

Na obroke **URE IN OKRAS** popravila poceni pri **KARL FRIEDRICH** Klagenfurt, Lidmannskygasse 3 (Marktplatz)

ŠIVALNI STROJI v največji izbiri od 2590 šil. navzgor. — Pogreznjive mize in omarice. Ugodna plačila na obroke.

Truppe & Ermann
BELJAK — VILLACH
Widmannsgasse 41,
vogal Kirchenplatz

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja 26. 9.: 7.00 Duhovni nagovor. 7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek 27. 9.: 13.55 Poročila in objave. 14.05 Iz tehnike in znanosti. 18.45 Za našo vas. — Torek 28. 9.: 13.55 Poročila in objave. 14.05 Zdravniški vedež: Motnje v živčnih vodih. 14.15 Kulturne vesti. — Sreda 29. 9.: 13.55 Poročila in objave. 14.05 Koroški zbori pojejo. 18.45 Ob zvokih harmonike. — Četrtek 30. 9.: Poročila in objave. 14.05 Okno v svet. — Petek 1. 10.: 13.55 Po-

ročila in objave. 14.05 Za naše malčke. 18.45 K'k je buo in k'k je še kaj... (II.) — Sobota 2. 10.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 9.40 Športni obzorik. 18.30 Zvočna igra: Milan Begovič — Brez tretjega. — Nedelja 3. 10.: 7.00 Duhovni nagovor. 7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

PARIZ (val 30.17 in 41.89 metrov)
Oddaje vsak dan od 19. ure do 19.20

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.
Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“
(val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)

LJUBLJANA (val 202.1, 212.4, 327.1 m)
Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327.1 m oddaja za inozemstvo.

Dolgo žije, ki SCHLEPPE pije

PEČI — ŠTEDILNIKI

dipl.-inž.

MATTHEIS MIKLAU

CELOVEC — KLAGENFURT
Domgasse 16, telefon 35-58

Vse kurilne, kuhalne in toplotne naprave za kurjavo z drvmi, premogom, paro, plinom ali elektriko.

Puppendoktor

TRGOVINA OTROŠKIH POTREBŠČIN

nudi:

- Poletne igrače • Obleke za deklice
- Kopalne garderobe • Obleke za fante
- Narodne noše • Otroške vozičke

po najnižjih cenah

CELOVEC, OBSTPLATZ

POHIŠTVO

RUDOLF IN SIEGFRIED SLAMA

CELOVEC-KLAGENFURT, St. Veiter Str. 15
Telefon 22-58

V največji izbiri spalnice, kuhinje, posamezne pohištvo, fotelji, stoli in kavči. — Ugodne plačilne olajšave po dogovoru. Sprejemamo tudi „Haushalts- in Eisenbahner kreditscheine“ — Obiščite naše razstavne prostore na St. Veiter Strasse 15 in Sponheimerstrasse

Hiša dobrega pohištva 4 PREDNOSTI:

1 Ogromna izbira — nad 100 kompletnih pohištvo 2 Najboljše in najcenejše pohištvo v Avstriji. — Spalnice iz trdega lesa samo 3.900 šil. 3 Plačila na obroke brez obresti 4 Dostava na dom z lastnim posebnim avtomobilom

STADLER-MÜBEL

CELOVEC — Klagenfurt, Theatergasse 4

Vsi foto-aparati na obroke

PhotoKofler
VILLACH

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici

Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIČ IN KLUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschal-Konrad-Pl. 1